

દો જહાંમેં ખાદિમે આલે રસૂલવ્લાહ કર  
હઝરતે આલે રસૂલે મુક્તદાકે વાસ્તે

શાને આલા હઝરત ફઝિલે બરેલ્વી

હઝરત ઇમામ અહમદ રઝાકા એક કલામ એસા હે કે ઉસકો પઢનેસે,  
પઢનેવાલેકે હોટ નહીં મિલતે. ઇસ ફનકી પૈરવીકી નિચ્યતસે યે કલામ  
લિખ્ખા ગયા હે જિસે પઢનેસે લબ આપસમેં નહીં મિલતે.

સુન્નિયોંકે લિયે ગુલઝાર હેં આલા હઝરત  
નજદિયોંકે લિયે તલવાર હેં આલા હઝરત  
ગોસે સક્લૈનકી તસ્વીર હેં, એ'જાઝે રસૂલ  
ઔર અલ્લાહકા શહકાર હેં આલા હઝરત  
એકસો એક હુએ આશિકે સાદાત યહાં  
નાઝ હે એસોંકે સરદાર હેં આલા હઝરત  
ઇશકે સૈયદસે હર ઇન્સાનકા દિલ જુત લિયા  
દિલ ખિંચા જાએ વોહ કિરદાર હેં આલા હઝરત  
કોઇ સૈયદ કરે ક્યોં શાને રઝામેં તોહીન  
સૈયદોંકે લિયે દિલદાર હેં આલા હઝરત

★ નિઝામ કુરૈશી અશરફી 'અશરફ' અહમદાબાદી

(મો) ૯૩ ૨૮ ૭૮૬ ૯૨ ૦

બરાયે ઇસાલે સવાબ

યે કિતાબ, “સાદાતે કિરામકી અઝમત, બ-નઝરે આલા હઝરત”  
હુઝૂરે પાક સાહિબે લૌલાક અહમદે મુજતબા મુહમ્મદ મુસ્તફા સલ્લલ્લાહો  
તઆલા અલયહિ વ-સલ્લમ ઔર આપકે એહલે બૈતે અલ્હાર  
રિદવાનુલ્લાહિ તઆલા અલયહિમ અજ-મઈનકી અરવાહે પાકકો નઝ-ર  
કરતા હૂં ઔર ઉનકે સદકે વ તુફૈલ, મેરે દાદા મહૂમ હુસૈનમિયાં બનુમિયાં  
મલિક વ મેરી દાદી મહૂમા જુવીબીબી હુસૈનમિયાં મલિકકો ઔર મેરે  
ખાનદાનકે તમામ મહૂમીનકો ઇસાલે સવાબ કરતા હૂં. મોલા તઆલા  
તમામકી નેકિયાં કુબૂલ ફરમાએ, ગુનાહોંકો મુઆફ ફરમાએ, મગફિરત  
ફરમાએ ઔર જન્નતુલ ફિરદૌસમેં આલા મકામ અતા ફરમાએ. આમીન.

તમામ હઝરાતસે ગુઝારિશ હેં કે આપ બી અપની દુઆઓમેં હમારે  
મહૂમીનકો ઝરૂર યાદ ફરમાએ.

નાચીઝ : આશિકે સાદાત મલિક મોહમ્મદ યૂનુસ કાદરી મુહિબી

(મુ. રામોલ, જિ. અહમદાબાદ) (મો) ૯૫ ૩૭૩ ૩૪૩ ૧૬

# સાદાતે કિરામકી અઝમત બ-નઝરે આલા હઝરત



સંપાદક

ઇન્આમે મિલ્લત સૈયદ ઇન્આમુલ-હક કાદરી હૂદી હુસૈની

(મુ. રૂપાલ, જિ. અહમદાબાદ)

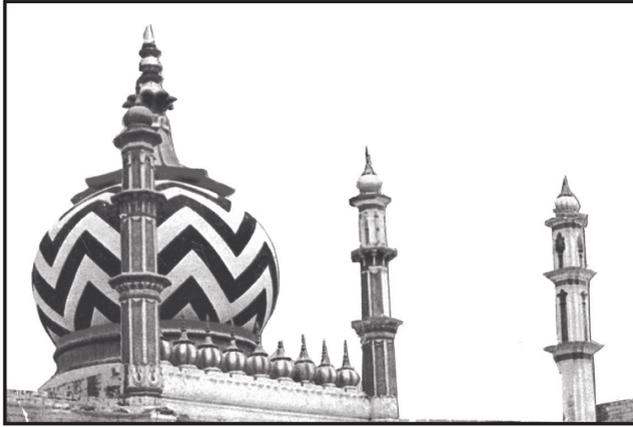
શાહઝા-દએ હઝરત મુહિબે મિલ્લત (મો) ૯૮ ૨૪૦ ૩૧ ૮ ૩૧

પ્રકાશક

મલિક મોહમ્મદ યૂનુસ બાબુમિયાં કાદરી મુહિબી

(મુ. રામોલ, જિ. અહમદાબાદ) (મો) ૯૫ ૩૭૩ ૩૪૩ ૧૬

# સાદાતે કિરામકી અઝમત બ-નઝરે આલા હઝરત



## સંપાદક

ઇન્આમે મિલ્લત સૈયદ ઇન્આમુલ-હક કાદરી હૂદી હુસૈની  
(મુ. રૂપાલ, જિ. અહમદાબાદ)  
શાહઝા-દએ હઝરત મુહિબ્બે મિલ્લત (મો) ૯૮ ૨૪૦ ૩૧ ૮ ૩૧

## પ્રકાશક

મલિક મોહમ્મદ યૂનુસ બાબુમિયાં કાદરી મુહિબ્બી  
(મુ. રામોલ, જિ. અહમદાબાદ) (મો) ૯૫ ૩૦૩ ૩૪૩ ૧૬

## તકરીમ (પ્રસ્તાવના)

બિસ્મિલ્લાહિર્રહમાનિર્રહીમ

આજ યે કિતાબકો દેખનેકા મૌકા નસીબ હુવા. જિસમેં આલા હઝરત ઇમામ અહમદ રઝા અલૈહિર્રહમા કી સીરતસે વ શાઈરીસે વ ફતાવા કે હવાલોં સે અહલે બૈતે અતહાર કે ફઝાઈલ વ મનાકિબ જમા કિયે હૈ. ઇસ કિતાબસે, અહલે બૈતે અતહાર કા કુર્બ હાસિલ હોં, ઉનસે ઇશકો મોહબ્બત કી તઅલીમો તરબીયત મિલે, ઉનકી ખિદમતકા જઝબા પૈદા હો, ઇસીલિયે શાએઅ કી જા રહી હૈ. દૌરે હાઝિર મેં એસી કિતાબોં કી બળી ઝરૂરત હૈ. ઇસ ઝરૂરત કો પૂરા કરનેકી યે એક કોશિશ હૈ. અલ્લાહ તઆલા કુબૂલ ફરમાએ.

ઇમામે અહલે સુન્નત આલા હઝરત ઇમામ અહમદ રઝાખાન અલૈહિર્રહમા હિંદકી મમલકી શખ્સીયત નહીં, બલકે એક આ-લમી શખ્સીયતકા નામ હૈ. આપકી સીરત સે એસા લગતા હૈ કે આલા હઝરતકો અલ્લાહ રબ્બુલ ઇઝઝતને દીનકી ખિદમતકે લિયે પૈદા ફરમાયા થા. ઔર નિઝામે કુદરતને ઉન્હેં ઉસ સદીકા મુજદ્દિદ બનાયા થા. આલા હઝરત કી શખ્સીયત રોઝ બ રોઝ ઉજાગર હોતી જાતી હૈ ઔર ઉનકી સીરતકા એક અહમ હિસ્સા યે ભી રહા હૈ કે આલા હઝરતકો હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ આલિહી વસલ્લમ સે તો મોહબ્બત થી હી મગર આપકી આલે પાક અહલે બૈતે અતહાર સે ભી બેહદ મોહબ્બત થી. આપને સાદાતે કિરામકી તઅઝીમ વ તકરીમ મેં કોઈ કસર નહીં છોળી. આપને સિર્ફ અપને કલમ સે યા ગુફતાર સે મુહબ્બતો તઅઝીમ કા ઇઝહાર નહીં કિયા, બલકે અપને કિરદાર સે ખુદ બતાયા ઔર સાબિત કિયા હૈ. જિસકા બદલા અલ્લાહ તઆલાને ઉન્હેં યે દિયા કે,

કોઈ પૂછે, કૌન હૈ ? કિસકા હૈ નામ અહમદ રઝા  
ઉસસે કેહના, આશિકે ખૈરુલ અનામ અહમદ રઝા  
ઇશકે અહમદ, ઇશકે હૈદર, ઇશકે સૈયદ કે તુફૈલ  
બન ગયા વો અહલે સુન્નતકા ઇમામ અહમદ રઝા

લેકિન કુછ બેશઊર, ના-બાલિગાને અકલ, અહલે બૈત કી તઅઝીમ કે મુન્કિર આજ બેબાકી કે સાથ, આલા હઝરતકી ઝાતકો બદનામ કરતે હુવે, સાદાતે કિરામ કી તોહીન કરતે હુવે, સાદાતે કિરામ કો તાના દેતે હુવે કેહતે હૈં કે, “આલા હઝરત ન હોતે તો તુમ સૈયદોંકો પેહયાનતા કૌન ? તુમ્હારી ઈઝઝત કરતા કૌન ? તુમ્હારી તઅઝીમ કરતા કૌન ? તુમ્હારા મકામ આલા હઝરતને બલંદ કિયા હે !!! આજ લોગ તુમસે મોહબ્બત કરતે હૈં, વો આલા હઝરતકા સદકા હે.” નઊઝુ બિલ્લાહ, અસ્તગફિરુલ્લાહ.

દેખો ! યે મુન્કિરાને અઝમતે સાદાત કી કેસી બોલી હે ? યે આલા હઝરત કી ઝાત પર કેસા ઈલ્લામ વ બોહતાન હે ? કયા આલા હઝરતને જો અહલે બૈતકી તઅઝીમ કી, તકરીમ કી, મુહબ્બત કી ઔર ફતાવા દિયે વો કુરઆનો હદીસ સે હટકર થે ??? કયા વો નયે અકીદે થે ? મુન્કિરાને અહલે બૈતે અત્હારને આલા હઝરત પર ઉંગલી ઉઠાકર, દર અસલ કુરઆનો હદીસ પર ઉંગલી ઉઠાઈ હે.

મુન્કિરાને અઝમતે સાદાતસે કેહના યાહતા હું, કે સૈયદોં કા મકામ આલા હઝરતને બલંદ નહીં કિયા, ખુદ પરવર દિગારે આલમને ઈબ્તિદાસે બલંદ કિયા હે. આલા હઝરતને તો ખુદા વ રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમકે હુકમ પર અમલ કિયા હે. દુશ્મને સાદાતે કિરામસે કેહના યાહતા હું કે, અગર સાદાતે કિરામ ન હોતે તો, આજ તૂ ભી મુસલમાન ન હોતા. હઝરત શાહ અબ્દુલ અઝીઝ મોહદિષ દહેલ્વી (રહમતુલ્લાહ અલૈહ) કી કિતાબ “ઝવાહિરે અઝીઝ” જિસ્કા ઉર્દૂ તરજુમા “તફસીરે અઝીઝી” સે મશહૂર હે. જિસમેં હઝરત આદમ અલૈહિસ્સલામ ઔર હઝરત બીબી હવ્વા (રદિયલ્લાહુ અન્હા) કા નિકાહ કા ઝિક્ક હે. જિસમે આદમ (અલૈહિસ્સલામ) કો નિકાહ કા મેહર અદા કરનેકા હુકમ હોતા હે જો અલ્ફાઝ યે હૈં :-

“હઝરત આદમ (અલૈહિસ્સલામ) ને અર્ઝ કી કે, ઉસ્કા મેહર કયા હે ? હુકમ હુવા કે ઉસ્કા મેહર યે હે કે, હઝરત મુહમ્મદ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ) ઔર ઉન્કી આલ પર દસ બાર દુરૂદ ભેજે.”

(હવાલા તફસીરે અઝીઝી, પારા-૧, સફા-૩૬૬)

પતા યે યલા કે અહલે બૈતે અતહારકી શાનો અઝમત રોઝે અવ્વલસે બલંદ વ બાલા ખુદ પરવરદિગારને કી હે કે હઝરતે બીબી હવ્વા (રદિયલ્લાહુ અન્હા)કા મેહર હી નબી વ આલે નબી (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વઆલિહી વસલ્લમ) કી ઝાત પર દુરૂદ ભેજના હે. યે એક ખાત હી દિલમેં ઉતર જાએ તો કાફી હે.

અહલે બૈતે અતહાર કી તઅઝીમકા દર્સ અમીરુલ મુઅમિનીન હઝરત અબૂબક સિદીક (રદિયલ્લાહુ અન્હુ) સે લેકર તમામ સહાબાએ કિરામ (રિદવાનુલ્લાહિ અજમઈન) ને દિયા હે. હર દૌર મેં નબી (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વઆલિહી વસલ્લમ) કે બે-શુમાર ગુલામોંને, આલે નબી સે મુહબ્બતોંકી વ જાંનિસારીકી મિસાલેં પેશ કી હૈં. જિસે દેખકર દુનિયા હેરતઝદા હો ગઈ હે ઔર સાથ-સાથ યે ભી હુવા હે કે, જબ-જબ કિસીને અહલે બૈતે અતહારસે મુહબ્બતકા ઈઝહાર કિયા હે, તબ તબ હાસિદોંને રાફઝીયતકા, શીયતકા ઈલ્લામ લગાયા હે. ઉન્હેં બેશુમાર તકાલીફ બરદાશત કરની પળી હે. મગર મુહિબ્બાને અહલે બૈતને ન કભી અપને મનસબકી પરવા કી, ન અપને ઓહદે કી પરવા કી, ન ઈઝઝતો સરવત કી પરવા કી, ન તો અપની જાન કી પરવા કી.

મેં હનફી હું. અલહમ્દુલિલ્લાહ. હઝરત ઈમામે આઝમ અબૂહનીફા (રદિયલ્લાહુ અન્હુ) કી મિસાલ દેતા હું. પહલે હમ, ઈમામે આઝમ અબૂહનીફા (રદિયલ્લાહુ અન્હુ) કા મકામ સમઝે. હઝરત ઈમામે આઝમ, હુઝૂર સરવરે કાઈનાત (સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) કી ઝિયારત કે લિયે જબ મદીના મુનવ્વરા પહુંચે ઔર રોઝએ અનવર પર હાઝિર હુવે તો આપને અર્ઝ કિયા : “અસ્સલામુ અલૈકુમ યા સૈયદુલ મુર્સલીન”

તો રોઝએ અનવર સે જવાબ મિલા : “વ અલૈકુમ અસ્સલામ યા ઈમામુલ મુસ્લિમીન.” (હવાલા : તઝકિરતુલ ઔલિયા, સફા-૨૪૬)

પતા યલા કે ઈમામે આઝમકો “ઈમામુલ મુસ્લિમીન”કા લકબ ખુદ આકા (સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) ને દિયા.

ઈમામે આઝમ કે ઈલ્મકા આલમ યે થા કે, આપકી મજલિસે મુઝાકિરા મેં વક્તકે જલીલુલ કદ્ર ફુકહા શામિલ હોતે થે. (હવાલા : તારીખે

બગદાદ) બઅઝ મસાઈલ મેં એક માહ તક બેહ્સ જારી રહતી થી. સબકા ઈત્તેફાક હોતા તો ઉસે ઈમામ અબૂ યૂસુફ ઉસૂલમેં દર્જ કર લેતે. (હવાલા : અલ મનાકિબ, જિ-૨, સફા-૧ ૩૩) આપને તીયાસી હજાર (૮૩,૦૦૦) મસાઈલ હલ ફરમાએ, જિનમેંસે અડતીસ હજાર (૩૮,૦૦૦) કા તઅલ્લુક ઈબાદાત સે હે, બાકી મસાઈલ મુઆમલાત કે બારે મેં હેં.

(હવાલા : ઝીલુલ જવાહિર, જિ-૨, સફા-૪૭૨)

ઈમામે આઝમ કે ઈબાદાત વ તકવા કા આલમ યે થા કે, મુઆસિરમેં સબસે અચ્છી નમાઝ પળનેવાલે, ખશીયતે ઈલાહીસે માલા-માલ થે. (હવાલા : એઝન, સફા-૪૫) બૈતુલ્લાહ શરીફમેં એક રકઅતમેં કુર્આન ખતમ ક્રિયા. (હવાલા : અલ ખૈરાતુલ હસાન, સફા-૩૪) ચાલીસ સાલ તક ઈશાકે વુઝૂસે ફજર કી નમાઝ પળહી. (હવાલા : દફયાતુલ એઅયાન, જિ-૨, સફા-૧૬૫) રમઝાન મેં સાઠ (૬૦) મરતબા કુર્આન ખતમ ક્રિયા. (હવાલા : તબીઝુસ સહીફા, સફા-૨૩) જિસ જગહ વિસાલ હુવા, વહાં સાત હજાર (૭,૦૦૦) મરતબા કુર્આન ખતમ ક્રિયા. (હવાલા : એઝન) અપની કમાઈસે ખાતે, અતીયાતકો રદ કર દેતે થે. (હવાલા : અલ ખૈરાતુ હસાન, સફા-૫૫) સબસે ઝિયાદા સખી ઓર મુતતકી થે. (હવાલા : અલ મનાકિબ, જિ-૧, સફા-૮૨) શાગિદોંકે ભી અખરાજાત બરદાશત કરતે. (હવાલા : અલ ખૈરાતુલ હસાન, સફા-૩૭)

એસે હમારે ઈમામે આઝમ અબૂ હનીફા (રદિયલ્લાહુ અન્હુ) કો ભી હાસિદોંને છોળા નહીં, અહલે બૈતકી એક બળી શખ્સીયત હઝરત ઈબ્રાહીમ બિન અબ્દુલ્લાહ (રદિયલ્લાહુ અન્હુ) કે ખુરૂજ મેં ઈમામે આઝમ ને ઉન્કી શદીદ એલાનિયા તાઈદ કી. જો હાકિમે વક્ત અબૂજઅફર મનસૂરકો બિલકુલ ભી પસંદ નહીં આયા ઓર ઉસને ઈમામે આઝમકો તલબ ક્રિયા. ઉસને પેહલે કાઝીકા ઓહદા પેશ કરકે કુસલાના ચાહા. ઓર જબ ઈમામે આઝમને ઉસ્કા ઈન્કાર ક્રિયા તો જેલ મેં ડાલ દિયા ગયા ઓર ફિર આપકા જનાઝા ભી જેલમેં સે નિકલા. ઈસ વાકિઆ કો ઈમામ અબૂઉમર યૂસુફ બિન અબ્દુલ્લાહ બિન મુહમ્મદ બિન અબ્દુલ બર અલ મઅરૂફ ઈમામ ઈબને અબ્દુલ બર ને (વફાત-હિ.સ. ૪૬૩) અપની કિતાબ “અલ ઈન્તકાઅ ફી ફઝાઈલિસ સલાસતિલ અઈમ્મતિલ ફુકહા” સફા

નં.-૩૨૩ પર બયાન ક્રિયા હૈ ઓર ઉસકે અલાવા ઈમામે આઝમકા જેલ મેં જાનેકા સબબ, આપકી અહલે બૈત સે મોહબ્બત વ અકીદત કા હોના ઓર ફિર જેલમેં હી વફાત પાને કો ઈબને કસીર, ઈમામ ઝહબી, ઈમામ મનાવી, ઈમામ ઈબને હજર મક્કી વગૈરાને રિવાયત ક્રિયા હૈ.

એક ઓર મિસાલ આપકી નજ-૨ હૈ. હઝરતે અલ્લામા ઈસ્માઈલ નિબહાની (રહમતુલ્લાહિ અલૈહ) ફરમાતે હેં કે, હઝરતે ઈમામ શાફઈ (રદિયલ્લાહુ અન્હુ) સરકારે મદીના (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ) કી આલે પાક સે બહુત-બહુત મોહબ્બત કરતે થે. ઈસ વજહ સે ઈસ હાલમેં બગદાદ લાએ ગએ કે, ઉનકે પૈરોમેં બેળિયાં થીં. બલ્કે અહલે બૈતે રસૂલ સે ઉનકી મોહબ્બત યહાં તક પહૂંચી કે કુછ લોગોંને ઉન્હેં રાફઝી કેહ દિયા તો આપને ઉનકો જવાબ દેતે હુવે ફરમાયા,

લવ કાન રિકઝન હુબ્બો આલે મોહમ્મદિન  
ફલયશ શહદી સક્લાને અન્ની રાફિઝીયુન

તરજુમા :- અગર આલે રસૂલ કી મોહબ્બત કા નામ હી રાફઝી હોતા હૈ, તો જિન્નો ઈન્સાન ગવાહ હો જાએ કે ઈસ માના કે એ'તબાર સે બેશક મેં રાફઝી હું.

(હવાલા : મોહબ્બતે આલે રસૂલ ઓર ઉસકે ઉખરવી સમરાત, સફા-૫૨, ૫૩)

ઈમામ શાફઈ અપને દીવાન મેં ફરમાતે હેં :

ઇઝા નહનુ ફદલના અલિય્યન ફઇન્ના  
રવાફિદુ બિન તફદીલિ ઇન્દા ઝિલ જહલિ  
વ ફદલુ અબી બકરિન ઇઝા મા ઝકરતુહુ  
હુમીતુ બિનસ્બિન ઇન્દા ઝિકરિ લિલ ફદલિ

તરજુમા :- જબ હમને હઝરત અલી (કરમલ્લાહુ વજહહુલ કરીમ) કી ફઝીલત બયાન કી તો જાહિલોંકી નઝર મેં હમ “રાફઝી” બન ગયે ઓર જબ હમ હઝરત અબૂ બકર સિદીક (રદિયલ્લાહુ અન્હુ) કી ફઝીલત બયાન કરતે હેં, તબ હમ પર “નાસ્બી” હોનેકા ઈલ્લામ લગાયા જાતા હૈ.

(હવાલા : સીરતે અશ્શાફઈ, સફા-૨૨, અલ-અશરફ મંથલી, અંક-૨, ફેબ્રુઆરી-૨૦૦૫, સફા-૧૫)

મેં अपनी બાતકો મુખ્તસર સે મુખ્તસર કરતા હું કે મોહબ્બતે અહલે બૈત બળે સખ્ત ઇમ્તેહાન લેતી હૈ. અહલે બૈતકી મોહબ્બત મેં ઇમામ નિસાઈ કો મિમ્બર પર શહીદ ક્રિયા ગયા. ઇમામ બુખારી કે જનાઝે મેં કોઈ નહીં આયા. ઇમામ હાકિમ પર કુફ્ર કા ફતવા લગા દિયા. ઇમામ માલિક કે હાથ ઉખાડે ગયે. ઇમામ અહમદ બિન હમ્બલ કો શેહર સે બાહર કર દિયા ગયા. ઇમામે આઝમ અબૂ હનીફા કો ઝેહર દેકર શહીદ કર દિયા ગયા. ઇમામ શાફઈ કો ઇસ કદર પરેશાન ક્રિયા ગયા કે મક્કા છોળકર મિસ્ર ચલે ગયે. ઇન પર શીયત કા ફતવા દિયા ગયા. જિસકે જવાબમેં ઇમામ શાફઈને ફરમાયા, “હુઝૂર કે અહલે બૈતકી મોહબ્બત અગર શીયત હેં તો મેં ભી શીયા હું.”

યહાં મેરે દાદા હુઝૂર હઝરત ઉસ્તાઝુશ શોઅરા ફખ્રે ગુજરાત સૈયદ ફખ્રુદ્દીન “ફખ્ર” કાદરી હૂદી હુસૈની (રહમતુલ્લાહિ અલૈહ) કા એક શે’ર યાદ આતા હૈ. જિસે પળકર યહી લગતા હૈ કે, આપ પર ભી લોગોંને શીયત કા શક ક્રિયા હોગા. ક્યૂંકે આપને અહલે બૈતે અતહારકી શાન મેં લા-જવાબ કલામ લિખે હેં ઓર જબ લોગોંને શક ક્રિયા હોગા તો આપને જવાબન યે શે’ર કહા હોગા.

અય ફખ્ર ! મેં અઝલ સે સુન્ની હૂં, કાદરી હૂં  
શીઆ નહીં હૂં લેકિન, હૂં મદ્હબ્વાં અલીકા

ઓર આજ ભી અગર કોઈ શખ્સ, અહલે બૈત, સાદાતે કિરામ કી તરફદારી કરતા હૈ, મોહબ્બત કી બાત કરતા હૈ, ઉનકી અઝમત કે ગીત ગાતા હૈ તો, સદિયોં સે જો ચલી આતી હૈ ઉસી ગલ્તીકો દુનિયા દોહરાતી હૈ. અહલે બૈતકે જાનિસારકો, ગુમરાહ કહા જાતા હૈ યા ફિર શીયતકા ફતવા દે દિયા જાતા હૈ. હાલાંકે અહલે બૈતસે મોહબ્બત ઐન ઇમાન હૈ. જિસે આલા હઝરત ઇમામ અહમદ રઝાને અપને કિરદારસે, અપની ગુફતારસે, અપને અશઆરમેં ઓર અપને ફતાવા કે ઝરીએ દુનિયા કે સામને પેશ ક્રિયા હૈ.

રાહે રઝા પર હરદમ ચલના, સબકે બસકી બાત નહીં  
સૈયદ કો કાંધે પર બિઠાના, સબકે બસકી બાત નહીં

અલ્લાહ તઆલા હમ સબકો સિરાતે મુસ્તકીમ પર ચલાએ. ઇસ ક્રિતાબકે તરતીબકાર મેરે ભાઈ સૈયદ ઇબ્રાહીમુલહક કાદરી હૂદી હુસૈની કો મુબારકબાદ પેશ કરતા હું કે ઉન્હોંને આલા હઝરતકી સીરત મેં સે, તઅઝીમે અહલે બૈતકે વાકિઆત હમારી કોમકે નજ-ર ક્રિયે ઓર ફતાવાએ રઝવિયા મેં સે અહલે બૈતે અતહાર કે મુતઅલ્લિક ફતાવા જમા કરકે એક અઝીમ ગુલદસ્તા હમારી કોમકો દિયા હૈ. અલ્લાહ કરીમ આપકો દારૈનકી ભલાઈઓંસે નવાઝે ઓર ઇસ ક્રિતાબકે નાશિર કો મેં કેસે ભૂલ સકતા હું ? યાની ખાદિમે મુહિબ્બે મિલ્લત, આશિકે અહલે બૈત, જનાબ મોહમ્મદ યૂનુસ સાહબ કાદરી જિન્હોંને અપની નેક કમાઈ મેં સે ઇસ ક્રિતાબકો શાએઅ ક્રિયા હૈ. અલ્લાહ તબારક વ તઆલા ઇનકે રોઝી રોઝગાર મેં તરકકી વ બરકતેં અતા ફરમાએ, ઇસ કુરબાની કા અજરે અઝીમ અતા ફરમાએ ઓર હમ સબકો, ઇસ ક્રિતાબકે પળનેવાલો કે દિલોંકો ઇમામે આઝમ અબૂ હનીફા, ઇમામ શાફઈ, ઇમામ અહમદ રઝા ઓર બેશુમાર અઈમ્માએ કિરામ કી તરહ ઇશકે અહલે બૈતે અતહાર સે મુનવ્વર વ મુજલ્લા ફરમાએ.

સૈયદ એહસાનુલહક કાદરી હૂદી હુસૈની (રૂપાલ)

૧૪ રમઝાન મુબારક હિ.સ. ૧૪૩૯, તા. ૩૦-૫-૨૦૧૮, બુધવાર

રુત્બા અલીકે ઘરકા

કોંને નમેં બજા હૈ ડંકા અલીકે ઘરકા  
કૈસે બયાં હો મુઝસે રુત્બા અલીકે ઘરકા  
કાબાસે કરબલા તક સહરાસે ગુલસિતાં તક  
અબ તક મહક રહા હૈ સજદા અલીકે ઘરકા  
મહબૂબ હૈ અલીકા, મહબૂબ હૈ નબીકા  
ફઝલે ખુદાસે જો હૈ શૈદા અલીકે ઘરકા  
સબ આલે મુસ્તફા હેં ઓલાદ ફાતિમાકી  
પુરનૂર ઇસલિયે હૈ બરયા અલીકે ઘરકા  
હસ્સાનકે લબોં પર વસ્ફે નબી થા જારી  
સરકાર કર રહે યે ચર્ચા અલીકે ઘરકા

ઇશકે અદબસે ચારો ! હાથોંકો ચૂમ લેના  
 આ જાએ સામને જો બેટા અલીકે ઘરકા  
 બઢતા હી જાએગા અબ ઉસકા ખુમારે વહદત  
 જિસને પિયા નઝરસે પ્યાલા અલીકે ઘરકા  
 હાતિમ, સખી, તવંગર ઓર વક્તકે સિકંદર  
 હર કોઈ માંગતા હૈ સદકા અલીકે ઘરકા  
 રખનેસે જિસકો સર પર મિલ જાતી હૈ વિલાયત  
 તાસીર યે હૈ રખતા જૂતા અલીકે ઘરકા  
 જન્નતમેં સબસે પહલે જાએગા કાફલા વોહ  
 હાથોંમેં જિસકે હોગા ઝંડા અલીકે ઘરકા  
 આવાઝ આ રહી હૈ “પાએંગે યે શકાઅત”  
 સબ ગુન ગુના રહે હૈં નગમા અલીકે ઘરકા  
 આમાલમેં ભી ઉસકે નેકી લિખી ગઈ હૈ  
 કરતા હૈં ઝિક જો ભી પ્યારા અલીકે ઘરકા  
 ચેહરા બિગડ ગયા ક્યું ઝિકે અલીકે સુનકર  
 બઢતા હી જાએગા યે ચર્યા અલીકે ઘરકા  
 ઇતના ખયાલ તુમકો આયા ન અય યઝીદો !  
 કૌસરપે કલ રહેગા કબઝા અલીકે ઘરકા  
 સાદાતસે ઝરા સી તુઝકો હૈં ગર અદાવત  
 લૌટા દે પીરકો તૂ શજરા અલીકે ઘરકા  
 કૈસે છુપા સકેગા ? સાદાતકી ફઝીલત  
 કુર્આનમેં હૈં રૌશન ખુલ્બા અલીકે ઘરકા  
 ‘એહસાન’ મિટ ગએ ખુદ ઇનકો મિટાનેવાલે  
 બાકી હૈં ઇસ જહાંમેં કુમ્બા અલીકે ઘરકા

અઝ : શાઘરે ઇસ્લામ પીરે તરીકત હઝરત અલ્લામા  
 સૈયદ એહસાનુલ હક “એહસાન” કાદરી હૂદી હુસૈની રૂપાલવી

## આદાતે કિરામકી અહમદ

### બ-બઝરે આલા હઝરત

ઈમામે અહલે સુન્નત, મુજદિદે દીનો મિલ્લત હઝરત ઈમામ  
 અહમદ રઝા ફાઝિલે બરૈલવી અલૈહિરહમા, સિર્ફ ઓર સિર્ફ  
 રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વઆલિહી વસલ્લમ) કી નિસ્બત  
 કી વજહસે સાદાત પર દિલોજાન સે ફિદા થે. આપ અપને મનઝૂમ  
 શજરએ આલિયા કાદરિયામેં ફરમાતે હૈં.

દો જહાં મેં ખાદિમે આલે રસૂલુલ્લાહ કર

હઝરતે આલે રસૂલે મુક્તદા કે વાસ્તે

ઈમામ અહમદ રઝા (રહમતુલ્લાહ અલૈહ) ને સાદાતે કિરામ  
 કે એહતરામ મેં કભી ભી સનો-સાલ કદો-કામત, આલિમો-જાહિલ,  
 અમીરો-ગરીબ, નેકો-બદ બર્યા વ બુળહા કા ઈમ્તિયાઝ રખકર હુસ્ને  
 સુલૂક ન ફરમાયા, બલકે હમેશા રિશતએ ખૂનકા લિહાઝ રખતે હુએ  
 સૈયદઝાદોં કે સાથ નિયાઝમંદીકા રવૈયા રવાં રખ્યા. ઓલાદે સાદાત  
 સે આપકી મુહબ્બત વ અકીદત ઓર એહતરામ કાબિલે રશક હૈં.

ઇક વફાદાર કો ઓર ક્યા ચાહિયે

ઉમ્મલર, દા-મને મુસ્તફા ચાહિયે

અહલે કુફો દલાલત કો ‘થાના ભવન’

અહલે સુન્નત કો અહમદ રઝા ચાહિયે

શૈખ અહમદ રઝાખાં યે લિખકર ગએ

મુઝકો સાદાતકી ખાકે પા ચાહિયે

એક સાહબને સવાલ કિયા કે, સૈયદ લળકે સે જો શાર્ગિદ હો  
 મુલાઝિમ. દીની વ દુન્યવી બિદમત લેના ઓર ઉસકો મારના જાઈઝ હૈ  
 યા નહીં ?

ઈમામ અહમદ રજા ફાઝિલે બરેલ્વી (રહમતુલ્લાહ અલૈહ) જવાબ મેં ફરમાતે હેં, “ઝલીલ ખિદમત લેના ઉસસે જાઈઝ નહીં, ન એસી ખિદમત પર ઉસે મુલાઝિમ રખના જાઈઝ હૈ. જિસમેં ઝિલ્લત નહીં ઉસમે મુલાઝિમ રખ સકતા હૈ. બહરહાલ શાગિર્દ ભી જહાં તક ઉર્ફ ઓર મઅરૂફ શરઅન જાઈઝ હૈ, લે સકતા હૈ ઓર ઉસે મારને સે, મુત્લક એહતરાઝ (પરહેઝ) કરે.”

મિસાલે મુસ્તફા, કોઈ પયમ્બર હો નહીં સકતા સિતારા લાખ ચમકે મહરે અનવર હો નહીં સકતા ફિરા જો આલે અહમદસે ઉસે દિલસે બુરા જાનો કબી યે રૂ-સિયાહ મકબૂલે દાવર હો નહીં સકતા કોઈ હો મુત્તકી વ આલિમો ઝાહિદ ઝમાનેમેં મગર આલે મોહમ્મદકે બરાબર હો નહીં સકતા બુદાને આલે અહમદકો શરાફત એસી બખ્શી હૈ અઝીઝો ! અહલે ઈમાં ઇનસે બખ્હકર હો નહીં સકતા

ઈસી તરહ કિસી શખ્સને પૂછા, સૈયદ કે લળકે કો ઉસકા ઉસ્તાદ માર સકતા હૈ યા નહીં ?

ઉસકા ભી જવાબ મુહિબ્બે સાદાત ઈમામ અહમદ રજા (રહમતુલ્લાહ અલૈહ) ને નિહાયત હી બસીરત અફરોઝ ઈનાયત ફરમાયા મુલાહઝા ફરમાઈએ :

“કાઝી જો હુદૂદે ઈલાહિયા કાર્ઈમ કરને પર મજબૂર હૈ, ઉસકે સામને અગર કિસી સૈયદ પર હદ સાબિત હુઈ તો બા-વજૂદ યે કે ઉસ પર હદ લગાના ફર્ઝ હૈ ઓર વોહ હદ લગાએગા, લેકિન ઉસકો હુકમ હૈ કિ સઝા દેને કી નિય્યત ન કરે, બલકે દિલમેં યે નિય્યત રખે કે શહઝાદે કે પૈર મેં કિયળ લગ ગઈ હૈ ઉસે સાફ કર રહા હૂં, તો કાઝી જિસ પર સઝા દેના ફર્ઝ હૈ. ઉસકો તો યે હુકમ હૈ.”

તાબહ મુઅલ્લિમ ચેહ રસદ (ઉસ્તાદકે લિયે હુકમ કહાં તક પહૂંચેગા) (હવાલા : મલફૂઝાત, ઈમામ અહમદ રજાકા દર્સે અદબ, સફા-૧૨)

કુરૂદ એસે પપ્હો તુમ જહાન ખુશ્બૂ દે  
ઝમીં મહકને લગે આસ્માન ખુશ્બૂ દે  
બતા દિયા હૈ યે અહમદ રજાને દુનિયાકો  
રસૂલે પાકકા ફુલ ખાનદાન ખુશ્બૂ દે

જનાબ સૈયદ અથૂબ અલી રઝવી (રહમતુલ્લાહ અલૈહ) કા બયાન હે કે, એક કમ ઉમર સાહિબઝાદે ખાનાદારી કે કામોમેં ઈમદાદ કે લિયે કાશાનએ અકદસમેં મુલાઝિમ હુએ. બાદ મેં મઅલૂમ હુવા કે, સૈયદઝાદે હેં. લિહાઝા ઘરવાલોંકો તાકીદ ફરમા દી કે, સાહિબઝાદે સે ખબરદાર કોઈ કામ ન લિયા જાએ કે મખ્દૂમઝાદે હેં. ખાના વગૈરા ઓર જિસ શૈ કી ઝરૂરત હો હાઝિર કી જાએ. જિસ તખ્વાહ કા વાદા હૈ વો બતોરે નઝરાના પેશ હોતા રહે. યુનાન્યે હસબુલ ઈરશાદ તઅમીલ હોતી રહી. કુછ અરસા કે બાદ સૈયદઝાદા ખુદ હી કહીં તશરીફ લે ગએ.

(હવાલા : હયાતે આલા હઝરત, અઝ : મૌલાના ઝફરુદીન રઝવી, જિલ્દ-૧, સફા ૨૦૧)

સર, દર પર સૈયદકે ઝુઝાના, સબકે બસકી ખાત નહીં  
આલે નબીકે નાઝ ઉઠાના, સબકે બસકી ખાત નહીં  
કદમોં પર સાફ રખના, ડોલીપે ખિઠાના મિનતસે  
સૈયદકો કાંધેપે ઉઠાના, સબકે બસકી ખાત નહીં

પયગમ્બરે ઈસ્લામ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ) કી આલસે ઈમામ અહમદ રજા (રહમતુલ્લાહ અલૈહ) કો ઈતની મુહબ્બત થી કે ઉનકા મઅમૂલ થા કે ઈદકે દિન સબસે પેહલે એક સૈયદકા હાથ ચૂમકર, મુબારક બાદ પેશ કરતે થે. ઈમામ અહમદ રજા (રહમતુલ્લાહ અલૈહ) ઓર ઉનકે ખાનદાનવાલે મૌલૂદકી મહફિલોં મેં સૈયદોંકો દોહરા (દુગના) હિસ્સા દિયા કરતે થે.

(હવાલા : હયાતે આલા હઝરત, અઝ : મૌલાના ઝફરુદીન રઝવી, જિલ્દ-૧, સફા-૨૮૩)

सिलसिला जिनका गौसुल-वरासे मिला  
 ईश उनको रसूले जुदासे मिला  
 एशके आले मुहम्मद है ईमांकी जान  
 ये सभक हमको अहमद रजासे मिला

### सगे गौसे आठम

आप उमूमन जुतूत लिखते या तेहरीर भत्म करने में अपने नामसे पेहले सगे दरगाहे काहरिया वगैरा लिखते. अक भतमें आपने उजरत मौलाना अनवारुल्लाह मर्दूम को लिखा, “सलामे मसनून के बाद ये सगे बारगाहे बेकस मकामे काहरियत...”

१२ रमजानुल मुबारक छि.स. १३३३

(उवाला : मआरिफे रजा, करांची, छि.स. १८८३, ईमाम अहमद रजाका दसे अदब, सफा-१३)

नबीने हमको अता की अजानकी जुशू  
 जमीचे ईल गह आस्मानकी जुशू  
 जुदाने आले नबीको अजब महक दी है  
 रजासे पूछिये एस जानदानकी जुशू

### अहतारामे गौसे आठम

बयपन से बारगाहे काहरियतका अदब मलदूज रहा. ए भरस की उम्रमें मअलूम हो गया के बगदादशरीफ किस सिम्त है उस वक्त से ता-जिंदगी उधर कत्मी पाओ न ईलाये. सिम्त किब्ला का अहताराम तो आदाबे शरअ में दाबिल है, मगर सिम्ते मुरशिदका अदब बारगाहे ईशकका छिस्सा है. ईसलिये आला उजरतने इतावा की जमानमें लिखा है के, जानिबे शिमाव पाओ ईलाकर सोने में कोई मुमानेअत नहीं. हां! अगर ईस बयालसे अहताराज (परहेज) हो के उस सिम्त बगदाद शरीफ है और मस्जिद अकसा, किब्लअे अंबिया है तो ये अक मअकूल वजह है.

(उवाला : इतावा रजविया, ईमाम अहमद रजाका दसे अदब, सफा-१३)

### ग्यारहवीं शरीफकी शीरीनी

मोहदिसे आजमे छिंद उजरत अल्लामा सैयद मोहम्मद अशरफी जलानी किछौएवी कुदस सिरदू इरमाते हैं, आला उजरतने मुजे कारे इतावा पर लगाने से पेहले जुद ग्यारह रुपिये की शीरीनी मंगाई. अपने पलंग पर मुजको बिठाकर और शीरीनी रभकर इतिहा गौसिया करके अपने दस्ते करमसे शीरीनी मुजको अता इरमाई

आका पयामे हक सरे इरान दे गये  
 कल्मा पढाके तोह-इअे ईमान दे गये  
 निस्वत नबीकी बण्ड गह दस्तारे एल्मसे  
 असा सभक बरेलीके सुल्तान दे गये  
 इरमान है रजाका, मुहदिस किछौएवी  
 उर्दूमें गोया कौमको कुर्आन दे गये

और डाजिरीनमें तकसीम का हुकम दिया. फिर अयानक आला उजरत पलंग से उठ भणे हुअे. सभ डाजिरीन के साथ में ली भणा हो गया के शायद किसी डाजत से अंदर तशरीफ ले जाअेंगे. लेकिन उेरत बालाअे उेरत ये हुई के आला उजरत जमीन पर उकणू बैठ गये. समजमें नहीं आया के ये क्या हो रहा है? देभा तो ये देभा के तकसीम करनेवालेकी गफलतसे शीरीनी का अक जरा जमीन पर गिर गया था और आला उजरत उस जरे को नोके जमानसे उठा रहे हैं. ईस वाकिया को देभकर सारे डाजिरीन सरकारे गौसियत की अजमत व मुहब्बत में डूब गअे. ये वाकिया रिजककी तअजीम के साथ साथ बारगाहे गौसियत के अे'जाज का ली पता देता है. अब में समजा के बारबार मुज से जो इरमाया गया के “कुछ नहीं, ये आपके जदे अमजद सरकारे गौसियत मआब का सहक है. वोह मुजे भाभोश कर देने के लिये ही न था. और न सिर्फ मुजको शरम दिलाना मकसूद थी बल्के हर उकीकत आला उजरत गौसेपाक के हाथमें ‘यू कलम दर दस्ते कालिब’ (लिखनेवाले के हाथमें

કલમ કી તરહ) થે.”

(હવાલા : મઆરિકે રજા, કરાંચી, ઈ.સ. ૧૯૯૦, ઈમામ અહમદ  
રજાકા દર્સે અદબ, સફા-૧૩)

મુઝે જીવન બીતાના હૈ બરેલીસે કિઠૌણ તક  
બખા અરઘા ઠિકાના હૈ બરેલીસે કિઠૌણ તક  
ગરઝ સહરાનપુરસે ક્યા, ગરઝ થાનાભવનસે ક્યા  
મેરા તો આના-જાના હૈ બરેલીસે કિઠૌણ તક

### એક ઈમાન અફરોઝ વાકિઆ

શહન્શાહે કલમ હઝરત અલ્લામા અર્શદુલ કાદરી સાહબ દામત  
બરકાતુલ્લુમકે અલ્ફાઝમેં તહરીર કર રહા હૂં. આપ ફરમાતે હેં કે એક  
મર્તબા ઈમામે અહલે સુન્નત અપને હી શહર બરેલીશરીફકે એક  
મહલ્લેમેં તશરીફ લે જાનેવાલે થે. ઈસલિયે પાલકી આપકે દરવાઝે પર  
લગા દી ગઈ. સેંકડોં મુશ્તાકાને દીદાર ઈન્તિઝારમેં ખડે થે. આપને વુઝૂ  
ફરમાયા. કપડે ઝેબે તન ફરમાએ. અમામા બાંધા ઔર ઈન્તિહાઈ  
આલિમાના શાન વ શૌકતકે સાથ બાહર તશરીફ લાએ. ચેહરએ  
અનવરસે ફઝ્લ વ તકવાકી કિરન ફૂટ રહી થી. શબ-બેદાર આંખોંસે  
ફરિશતોંકા તકદુસ બરસ રહા થા. તલઅતે જમાલકી દિલકશીસે મજમા  
પર એક રિક્કત અંગેઝ બેખુદીકા આલમ તારી થા. ગોયા પરવાનોંકે  
હુજૂમમેં એક શમા ફરોઝાં મુસ્કુરા રહી થી ઔર અન્દલીબાને શોકકી  
અંજુમનમેં એક ગુલે રાના ખિલા હુવા થા. બડી મુશ્કિલસે સવારી તક  
પહુંચનેકા મોકા મિલા. પાબોસીકા સિલસિલા ખત્મ હોનેકે બાદ કહારોંને  
પાલકી ઉઠાઈ. આગે-પીછે, દાહિને-બાયેં નિયાઝમંદોંકી ભીડ હમરાહ  
ચલ રહી થી. કહાર પાલકી લેકર થોડી હી દૂર ચલે થે કે ઈમામે અહલે  
સુન્નતને આવાઝ દી : પાલકી રોક દો ! હુકમકે મુતાબિક પાલકી રખ  
દી ગઈ. હમરાહ ચલનેવાલા મજમા ભી વહીં રુક ગયા. ઈજતિરાબકી  
હાલતમેં બાહર તશરીફ લાએ. કહારોંકો અપને કરીબ બુલાયા ઔર  
ભરાઈ હુઈ આવાઝમેં દર્યાફત કિયા. આપ લોગોંમેંસે કોઈ આલે રસૂલ

તો નહીં ? અપને જદે આલાકા વાસ્તા હે સય બતાઈયે. મેરે ઈમાનકા  
ઝોંકે લતીફ તને જાંનાંકી ખુશ્બૂ મહસૂસ કર રહા થા.

નબીને બખ્શી હૈ હમકો અઝાનકી ખુશ્બૂ  
ઝમીંપે ફૈલ ગઈ આસ્માનકી ખુશ્બૂ  
ખુદાને આલે નબીકો અજબ મહક દી હૈ  
'રઝા' સે પૂછિયે ઇસ ખાનદાનકી ખુશ્બૂ

ઈસ સવાલ પર અયાનક ઉનમેંસે એક શખ્સકે ચેહરેકા રંગ  
ફક હો ગયા. પૈશાની પર ગૈરત વ પશેમાનીકી લકીરેં ઉભર આર્યો.  
બેનવાઈ આશુફતા હાલી ઔર ગર્દિશે ઐયામકે હાથોં એક પામાલ  
ઝિંદગીકે આસાર ઉસકે અંગ-અંગસે આશકારા થે. કાફી દેર ખામોશ  
રહનેકે બાદ નઝરેં ઝુકાએ દબી ઝુબાનસે કહા : મઝદૂરસે કામ લિયા  
જાતા હૈ, ઝાત-પાત નહીં પૂછા જાતા. આહ ! આપને મેરે જદે આલાકા  
વાસ્તા દેકર મેરી ઝિંદગીકા એક સરબસ્તા રાઝ ફાશ કર દિયા. સમજ  
લીજિયે કે મેં ઉસી યમનકા એક મુરઝાયા હુવા ફૂલ હૂં જિસકી ખુશ્બૂસે  
આપકી મશામે જાં મુઅત્તર હૈ. રગોંકા ખૂન નહીં બદલ સકતા ઈસલિયે  
આલે રસૂલ હોનેસે ઈન્કાર નહીં હૈ. લેકિન અપની ખાનમાં બરબાદ  
ઝિંદગીકો દેખકર યહ કહતે હુએ શર્મ આતી હૈ કે ચંદ મહીનોંસે આપકે  
ઈસ શહરમેં આયા હૂં. કોઈ હુનર નહીં જાનતા કે ઉસે અપના ઝરિયએ  
મઆશ બનાઉં. પાલકી ઉઠાનેવાલોંસે રાખ્તા કાઈમ કર લિયા હૈ. હર  
રોઝ સવેરે આકર ઉન્કે ઝુંડમેં બૈઠ જાતા હૂં ઔર શામકો અપને હિસ્સેકી  
મજદૂરી લેકર અપને બાલ-બચ્ચોંમેં લૌટ જાતા હૂં.

અભી ઉસકી બાત તમામ ભી ન હોને પાઈ થી કે લોગોંને પહલી  
બાર તારીખકા યહ હૈરત-અંગેઝ મન્ઝર દેખા કિ આલમે ઈસ્લામકે  
એક મુક્તદર ઈમામકી દસ્તાર ઉસકે કદમોંમેં રખી હુઈ હૈ.

કદમે સૈયદપે દસ્તાર અપની રખે  
ઉસ મુજદ્દિકી અઝમતપે લાખોં સલામ  
જિરકા મસ્લક હૈ તાઝીમે આલે રસૂલ

सीरते आला हजरतये लाभों सलाम

और वोह भरसते हुअे आंसूओंके साथ फूट-फूटकर ध्वित्तिजा कर रहा था.

“मुअज्ज-ज्ज शाहजादे ! मेरी गुस्ताफी माफ़ कर दो. लाईल्मीमें ये भता सरजद हो गई है. डाय गजब हो गया. जिनके कफ़श-पाका ताज मेरे सरका सबसे बडा अोजाज है उनके कांधे पर मैंने सवारी की. क्यामतके दिन अगर कहीं सरकारने पूछ लिया कि अहमद रजा ! क्या मेरे फ़रजन्दोंका दोशे नाजनीन ईसीलिये था कि वह तेरी सवारीका भोज उठाये तो मैं क्या जवाब दूंगा. उस वक्त त्भरे मैदाने उशरमें मेरे नामूसे ईशककी कितनी बडी रुस्वाई होगी ?”

आ-यते तत्डीरसे कौले जुदासे पूछिये  
शाने अहले जैते अत्हर, करबलासे पूछिये  
अक अनपढ, जे-अमल, मजदूर सैयदका मकाम  
दीनो मिल्लतके मुजद्दिद, पेशवासे पूछिये  
गौसे आजमका घराना, मज्जने एल्मो अमल  
उनकी अजमत क्या कहुँ ? अहमद रजासे पूछिये

आह ! ईस डौलनाक तसप्पुरसे कलेजा शक हुआ जा रहा है. देभनेवालोक़ा भयान है कि जिस तरह अक आशिक दिलगीर रुठे हुअे मडभूबको मनाता है बिदकुल उसी अंदाजमें वक्तका अक अजीमुल-मर्तभत ईमाम, उसकी भिन्नत व समाजत करता रहा और लोग इटी आंभोंसे ईशककी नाज-भरदारियोंका यह रिक्त-अंगेज तमाशा देभते रहे. यहां तक के कई बार जुभानसे माफ़ कर देनेका ईकरार करा लेनेके बाद, ईमामे अहले सुन्नतने फिर अपनी ध्वित्तिजाये शौक पेश की. राडे ईशकमें भूने जिगरसे जियादा वजाहत व नामूसकी कुरबानी अजीज है. ईसलिये ला-शगिरीकी ईस तफ़सीरका कफ़ारा जब ही अदा होगा कि अब तुम पालकीमें बैठो और मैं पालकी उठाऊं. ईस ध्वित्तिजा पर जजभातके तलातुमसे लोगोंके दिल दडल गये. वुहुरे अस्सरसे फ़िजामें

थीभें बुलंद हो गई. उजार ईन्कारके भावजूद आभिर सैयदजादाको ईशके जुनूभेजकी जिद पूरी करनी पडी.

आह ! वह मन्जर कितना रिक्त-अंगेज और दिलगुदाज था जब अहले सुन्नतका जलीलुल-कदर ईमाम कडारोंकी कतारसे लगकर अपने ईल्म व इज्जल जुब्बा व दस्तार अपनी आलमगीर शोहरतका सारा अोजाज, पुशूदी-अ-उभीबके लिये अक गुमनाम मजदूरके कदमों पर निसार कर रहा था. शौकते ईशकका यह ईमान अफ़रोज नजारा देभकर पत्थरोंके दिल पिघल गये. कदूरतोंका गुबार छट गया. गइलतोंकी आंभ जुल गई और दुश्मनोंको भी मान लेना पडा के आले रसूलके साथ, जिसके दिल, अकीदत व ईप्वासका यह आलम है तो भुद रसूले पाकके साथ उसकी वाबस्तगीका अंदाजा कौन लगा सकता है ?

(उवाला : तारीभे करबला)

अजमत है कितनी देभ, मुहम्मदकी आल की  
अहमद रजा उठाते हैं सैयदकी पालकी

**कमसिन सैयदजादेका अहताराम**

उ-लमा इरमाते हैं के आला हजरत ईमाम अहमद रजा फ़ाजिले बरेलवी अपने दारुल ईफ़तामें इतवोंको लिभते और तस्नीफ़ व तालीफ़में मशगूल रहते. करीबके अक मकानमें, अक सैयद साडभ अपने बाल-भर्योंके साथ रहते थे. सैयद साडभके अक साडभजादे जो कमसिन थे. वोह सैयदजादे भेलते हुअे आला हजरत ईमाम अहमद रजा फ़ाजिले बरेल्वीके दारुल ईफ़ताके सामने आ जाते तो आला हजरत उन कम उम्र सैयद साडभका अदभ अहताराम ईस कदर करते के कलम-कागज रभ देते और दस्त भस्ता आले रसूलकी ताजीमके लिये भडे हो जाते. फिर जब साडभजादे सैयद साडभ भुद भ भुद सामनेसे ईधर-उधर हो जाते तो फ़ाजिले बरेल्वी फिर कलम उठाते और लिभनेमें मशगूल हो जाते. फिर साडभजादे सामने आ जाते तो आशिके सादिक फिर ताजीमन भडे हो जाते. ईस तरह मुतअदिद बार वाकिआ पेश

આતા મગર ચેહરએ મુબારકા પર નારાઝગીકે આસાર નમૂદાર નહીં હોતે.

હઝરત ! અલ્લાહ તઆલાને આલા હઝરત ઈમામ અહમદ રઝા ફાઝિલે બરેલ્વીકો કિસ કદર અદબ વ તાઝીમકે આલા મનસબ પર ફાઈઝ ફરમાયા થા કે અપને પ્યારે નબી (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ આલિહી વ સલ્લમ) કી આલે પાકકે એક છોટે સે બચ્ચેકી કિસ કદર તાઝીમો તૌકીર કરતે નઝર આતે હૈં. (હવાલા : અનવારુલ બયાન)

*નિસ્બતે સૈયદ અગર હો બરતરીકે સામને  
ફિર ન દેખા જાએગા કુછ કમસિનીકે સામને  
મુન્કરે તાઝીમે સૈયદ ! હૈંચ હૈં તેરા બયાન  
હઝરતે અહમદ રઝાકી રહબરીકે સામને*

### આલા હઝરત ઓર પીરકી ગલીકા ઇહતિરામ

આલા હઝરત ઈમામ અહમદ રઝા ફાઝિલે બરેલ્વી (રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુ) અપને પીરો મુશિદ હઝરત સૈયદ શાહ આલે રસૂલ અહમદી (રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુ) (સજજાદાનશીન : આસ્તાનાએ આલિયા બરકાતિયા મારેહરા શરીફ) કા કિસ કદર અદબો ઈહતિરામ ફરમા રહે હોંગે. આપ જબ મારેહરહશરીફ હાઝિર હોતે તો જૂતા-ચપ્પલ નહીં પહનતે થે. બલ્કિ આપ નંગે પેર મારેહરહશરીફકી રાહોં પે ચલતે અલ્લાહુ અકબર !

(અનવારુલ બયાન, જિલ્દ:૧, સફા:૩૪૨)

*જાતા હૈં જો મદીનેકો વો રાસ્તા દિયા  
મિલ્લતકો ગૌસે પાકને મારેહરા દિયા  
એહસાન થે અઝીમ હૈં મારેહરા તેરા  
હમ સુન્નિયોંકે વાસ્તે અહમદ રઝા દિયા*

જબ પીરો મુશિદકે શહરકી ગલિયોંકે-રાહોંકે અદબકા યેહ આલમ થા તો ફિર પીરો મુશિદકે અદબો ઈહતિરામકા ક્યા આલમ

રહા હોગા.

હઝરત ! જબ પીરો મુશિદકે શહરકી ગલિયોંકે રાસ્તોંકા યહ અદબ હૈં. તો જબ આશિકે મુસ્તફા, હુઝૂર આલા હઝરત ઈમામ અહમદ રઝા ફાઝિલે બરેલ્વી (રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુ) અપને મુશિકો મહેરબાન નબી (સલ્લલ્લાહુ તઆલા અલયહિ વ આલિહી વ સલ્લમ) કે શહરે પાકે મદીનહ તૈયિબહ કી ગલિયોંસે ગુઝરે હોંગે તો અદબો ઈહતિરામ કા ક્યા આલમ રહા હોગા ? ઈસીલિએ આલા હઝરત ઈમામ અહમદ રઝા ફાઝિલે બરેલ્વી (રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુ) ફરમાતે હૈં:

*હરમકી ઝમીં ઓર કદમ રખકે ચલના  
અરે સર કા મૌકઅ હૈં, ઓ જાનેવાલે  
મદીને કે ખિતો ખુદા તુઝકો રખે  
ગરીબો, ફકીરોં કે ઠહરાને વાલે  
ચમક તુઝસે પાતે હૈં સબ પાનેવાલે  
મેરા દિલ ભી ચમકા દે ચમકાનેવાલે*

### આલા હઝરત ઓર પીરઝાદેકા ઇહતિરામ

(૧) શહઝાદ-એ શાહે બરકાત હઝરત સૈયદ શાહ મહદી હસનમિયાં કિબ્લહ સજજાદહનશીન સરકારે કલાં મારેહરહશરીફ બયાન ફરમાતે હૈં કિ જબ મેં બરૈલી આતા તો આલા હઝરત ખુદ ખાના લાતે ઓર હાથ ધુલાતે.

(૨) શહઝાદ-એ સૈયદુલ ઉ-લમાઅ હઝરત સૈયદ શાહ આલે રસૂલ હસનેનમિયાં નઝમી મારેહરહવી દામ ઝિલ્લહુલ આલીને બયાન ફરમાયા કિ આલા હઝરત ઈમામ અહમદ રઝા ફાઝિલે બરૈલ્વી (રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુ) એક મર્તબહ મારેહરાહશરીફ હાઝિર હુએ ખાસ મકામ પર આપકે આરામ કરને કે લિએ ચારપાઈ બિદાઈ ગઈ. આલા હઝરત ઈમામ અહમદ રઝા થોડી દેર આરામ ફરમાને કે બઅદ અપને મુશિદીને ઈઝામ કી બારગાહમેં હાઝિરીકે લિએ ચલે ગએ, ઓર જબ વાપસ લૌટકર આએ તો દેખા કિ ઉસ ચારપાઈ પર હઝરત સૈયદુલ

ઉ-લમાઅ સૈયદ આલે મુસ્તફા (રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુ) જિનકી ઉમ્મ અભી તકરીબન તીન સાલ કી થી. ખાલી ચારપાઈ દેખકર સો ગએ और मुजद्विदे अअजम आला उजरत ँमाम अहमद रजा फ़ाजिले बरेल्वी (रदियल्लाहु तआला अन्हु) चारपाई के करीब शहजादे के सामने हाथ बांधकर भडे थे.

सिलसिला जिनका गौसुल-वरासे मिला  
ईज उनको रसूले पुदासे मिला  
एशके औलादे सरवर हैं ईमांकी जान  
ये सबक हमको अहमद रजा से मिला

ઉતને में साडिभे सज्जदह उजरत सैयद मडहीमियां (रदियल्लाहु तआला अन्हु) तशरीफ़ ले आये तो क्या देखा कि शहजादह सो रहा है और वक्तके मुजद्विदे अअजम आला उजरत ईमाम अहमद रजा अदभो ईउतिरामका मुजस्समह बनकर चारपाई के करीब शहजादे के इबइ भणे हैं. उजरत सैयद मडही उसनमियां (रदियल्लाहु तआला अन्हु) ने शहजादे को डांटरक जगाना याहा और कडने लगे कि तुम सो रहे हो और आला उजरत भणे हैं.

હુઝૂર આલા હઝરત ઈમામ અહમદ રજા ફાજિલે બરેલ્વી (રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુ) ને બડે અદબ સે અઝ કિયા કિ હુઝૂર ! શહજાદે કો સોને દિયા જાએ और में देभ रहा हूं कि मेरे ँस अदभसे अल्लाह तआला मेरे मदरिज भुलंद इरमा रहा है.

हो आलम से करती है बेगानह दिल को  
अजब चीज है लज्जते आशनाई

હઝરાત ! અદભો ઈઉતિરામ કી ઈસ શાન કી મિખાલ દૂર-દૂર તક નઝર નહીં આતી. ઈસીલિએ ચૌદહવીં સદી में दूर दूर तक ही नहीं बलिक पूरी दुन्यामें ऐसे बाअदब आशिके आले रसूल, आला उजरत ईमाम अहमद रजा जैसा अशरफ़ો બુઝુર્ગીવાલા ભી કોઈ આલિમે રબ્બાની નઝર નહીં આતા.

(અનવારુલ બયાન, જિલ્દ:૧, સફા:૩૪૩)

मुल्ले सुभनकी शाही तुमको रजा मुसल्लम  
जिस सन्त आ गये हो, सिके बिहा दिये हैं

### मुर्शिद की निस्मत का हैरतअंगेज एहतिराम

એક મર્તબહ કા વાકિઅહ હે કિ હઝરતે સૈયદ મહદીમિયાં સાહિબને બરૈલીશરીફ આલા હઝરત કે પાસ ખબર ભેજી કિ ઘર કી રખવાલી કે લિએ દો કુત્તોંકી ઝરૂરત હે और रामपूर के कुत्ते याहीअे. અઅલા હઝરત (રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુ) ને જવાબ દિયા કિ બહુત જલ્દ આલા નસ્લ કે વફાદાર કુત્તે લેકર મેં હાઝિર હો રહા હું.

આલા હઝરત ઈમામ અહમદ રજા ફાજિલે બરેલ્વી (રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુ) અપને દોનોં સાહિબઝાદોં મૌલાના હામિદ રજા હુઝૂર હુજજતુલ ઈસ્લામ और मौलाना शाह मुस्तफ़ा रजा हुज़ूर मुफ़्તીये अअजमे छिन्ट को लेकर मारेउरउशरीफ़ ખાનકાહે બરકાતિયહ મેં હાઝિર હુએ और सैयद मडहीमियां से कहा कि हुज़ूर ! हुकम के मुताबिक दो कुत्ते छाज़िर हैं. येह सारा दिन घरका कामकाज भी करेंगे और रात को घरकी चौकीदारी और रખवाली भी करेंगे.

(અનવારુલ બયાન, જિલ્દ:૧, સફા:૩૪૪)

कोई पूछे जैन है किसका है नाम अहमद रजा  
उनसे केहना, आशिके ખૈરુલ અનામ અહમદ રજા  
एशके मुर्शिद, एशके सैयद, एशके अहमदके तुईल  
बन गया वो अहले सुन्तक इमाम अहमद रजा

કુલ મિલાકર બતાના યેહ મકસૂદ હે કિ ઈસ ઝમાનેમેં કુઇ કહે જાનેવાલે સુન્ની આલિમે દીન, ઝરા ગૌર સે પઞ્ડિયેગા. કુઇ સુન્ની આલિમે દીન, લિખ રહા હું. યેહ વોહ લોગ હે જો બડી-બડી નઅતો-મન્કબત और तकरीरों की मड़किलों में भूष यिल्ला-यिल्लाकर ઈશકો-મુહબ્બત, ઈશકો મુહબ્બત આલા હઝરત, આલા હઝરત, और मस्वके

आला उजरत जिन्दगिबाद के ठींचे ठींचे नअरे लगाते हैं और मिम्भरे रसूल पर जो भी सैयद जादे तशरीफ़ इरमा छोते हैं उनकी तअरीफ़ उनके सामने बहुत जियादत करते हैं और जैसा ही मडकिल का इफ्तताम हुआ कि कौरन सादाते किरामकी तौहीन और बढगोर्ध पर उतर आते हैं. ये निफ़ाक नहीं तो और क्या है ?

तो येह किताब उन बढदिमाग व नाबाविगाने अकल, कहे जानेवाले उलमाअे किरामके लिअे नहीं है. येह किताब है उन सीधे सादे सुन्नी मुसलमान भाईओं और बडनों के समजने के लिअे जो अैसे बेदूदत आलिमे दीन कहे जानेवालों की सुडभत में व असरमें हैं और सोयने-समजने की कोशिश करें कि आला उजरत की जिन्दगी कैसी थी और सुन्नियों को कितनी प्यारी सादाते किराम की अढभो तअजीमो तकरीम की तअलीम इरमाई है और दूसरी तरफ़ इन मुल्लाओं का रवैयत कैसा है ?

और उमारी सुन्नी भोली भाली अवाम, इस बात पर भी तवज्जह इरमाअे कि कर्ष पीरे तरीकत हैं, जो अपने आपको दीदत व दानिशतत सादाते किरामके पानदानसे तअल्लुक न छोते हुअे भी, सैयद की औलाद न छोते हुअे भी अपने आपको सैयद लिअते, भोलते और सुनते शर्मिंदगी मडसूस नहीं करते.

तो अब आपको याहीअे कि फ़ुद सोयें कि अैसे नकली भौलवी और नकली (बने हुअे) सैयदों से हमें क्या डासिल हो सकता है ?

*जाहिल को आप आलिमे कुर्आन मत कछो  
जालिमको दीने पाकजा सुल्तान मत कछो  
आले रसूलका कोर्ध गुस्ताफ़ हो अगर  
मुफ़ती भी हो तो उसको मुसलमान मत कछो*

बिल आपिर येही कडना याहूंगा कि आप तमामी उजरत बे-शक उन आलिमे दीनकी सुडभत और संगत कभी न छोड़ें जो डकीकतमें सादाते किराम की डाजिरो गाईभमें बे-डद तअजीमो तकरीम

बजा लाते हैं और आला उजरत इमाम अडमद रजा इाजिले बरेल्वी की दी दुई तअलीम पर वाकई अमल-करदत हैं.

अैसे सभी उलमाअे अडले सुन्नतकी अढभो तअजीमो तकरीम करना डम नहीं लूवेंगे. इ-शाअल्लाह.

*उल्लते आले भौला अली मिल गई  
अय रजा ! तुमको ने'मत बणी मिल गई  
अय बरैलीके शाड आपकी शकलमें  
हुब्बे सादातकी रौशनी मिल गई  
ये बरैली-किछौछा तो हैं जिस्मो जं  
दोनों जिसको मिलें, जिंदगी मिल गई*

### **कलामे आला हम्द में ठिके सादात**

अडले भैते इजाम व सादाते किराम (रिदवानुल्लाहि तआला अलैहिम अजमईन) की मुडुब्भत, उनसे निस्भत व वाबस्तगी बिला शक व सुब्ड गंजे गिरां माया है, बैश बडा जभीरा है. सडाभाअे किरामने उनसे निस्भतका अेडतराम किया, अजमत दी, सरों पर रभा, दिलोंमें बिठाया. मुसन्निफ़ीन व मुअल्लिफ़ीन ने जिनको भौजूअे सुपन व उन्वाने बाब मुन्तअब किया. मुकर्रिरीन व फ़ुत्बाने उनकी अजमतोंको सराडा. अढभा व शोअराने जिनकी इरादत को बाईसे इफ़ और तोशअे आपिरत माना. अपने अपने अंदाजमें बिराजे तडसीन व तबरीक पेश किया. बंदगाने फ़ुदाने बारगाडे रिसालते मआब (सल्लल्लाहु अलैहि व आलिही वसल्लम) के लिये उन्हें वसीला बनाया, दुआअें की, इल्तिजाअें की, दीनी मडाकिलमें उनके तजकिरे हुअे. उनके मुडासिन व कमालात के बयान किये गअे और सभसे अडम के कुर्आन व उदीस में उनकी अडमियत को उजागर किया गया.

उर दौर में सादाते किराम की मुडुब्भत व अकीदत को दिलों में बिठाने की जदो जडद दुई. निस्भते रसूले मकबूल (सल्लल्लाहु अलैहि वआलाहि वसल्लम) के हुसल और उसमें इस्तिडकाम व पाईदारी के

લિયે કોશાં નઝર આએ. આબિદ ભી, ઝાહિદ ભી, ગુલામ ભી, આકા ભી, બાદશાહ ભી, રિઆયા ભી, ઉસ્તાદ ભી, શાર્ગિદ ભી, પીર ભી, મુરીદ ભી. દર અસ્લ યહી નિસ્બત વ કરાબત દુખૂલે જિનાં કા સબબ હે, ઝરિયા હે, વસીલા હે. રસૂલે અકરમ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વઆલિહી વસલ્લમ) કી બારગાહમેં બરગુઝીદગી વ તકર-રુબ કા અસરદાર કાબિલે એઅતિમાદ વાસ્તા હે. ઈસીલિયે કિસીને કહા હે :

લે કે જાએગી જિનાં મેં પાક નિસ્બત આપકી  
કેહ રહ હી ખુદ ગુલામોં સે યે જન્ત આપકી

શાઈરને યે બાત વેસે હી નહીં કેહ દી, ખુદ રસૂલે રહમત (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વઆલિહી વસલ્લમ)ને ઈરશાદ ફરમાયા, “હમ અહલે બૈતકી મુહબ્બત લાઝિમ પકળો કે જો અલ્લાહ સે હમારી દોસ્તી કે સાથ મિલેગા વોહ હમારી શફાઅત સે જન્તમેં જાએગા.”

(હવાલા : જામિઉલ અહાદીસ, જિ-૪, સફા-૫૮૪,  
ઈમામ અહમદ રઝા કાદરી)

ચૌદહવીં સદીકે મુજદિદે આઝમ, ઈમામે અહલે સુન્નત આલા હઝરત ઈમામ અહમદ રઝાખાન કાદરી બરકાતી અલૈહિરહમા વાકઈ સચ્ચે આશિકે રસૂલ થે. મોમિને કામિલ થે. આલા હઝરત ઈમામ અહમદ રઝા કે લિયે રસૂલે પાક (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ) કી શાન મેં અદના ગુસ્તાખી ના-કાબિલે બરદાશત થી. જિસ્કા ઈલ્મી મુઝાહિરા આપકી તસનીફ કરદા કુતુબ વ રસાઈલ વ ફતાવા વ ખુતૂત વ કલામ વ મકતૂબાત મેં મુલાહિઝા કિયા જા સકતા હે.

આલા હઝરત ઈમામ અહમદ રઝા કો એહલે બૈત વ સાદાતે કિરામ સે બળી મુહબ્બત થી, અકીદત થી, લગાઉ થા. ઉનકી જૂતિયોંકો સર કા તાજ સમઝતે થે. ઉનકી દિલજોઈ કો બાઈસે ફખ્રો ઈમાં જાનતે થે. ઉનકી મુહબ્બતકો શફાઅત કા ઝરિયા તસ્લીમ કરતે થે. ઈસીલિયે આલા હઝરતને ફરમાયા :

“યે ફકીરે ઝલીલ બે-હમ્દેહી તઆલા હઝરાતે સાદાત કિરામ

કા અદના ગુલામ વ ખાકપા હે. ઉનકી મોહબ્બત, ઝરિયએ નજાત વ શફાઅત જાનતા હે. અપની કિતાબો મેં છાપ ચૂકા હે કે, સૈયદ અગર બાદ-મઝહબ ભી હો જાએ, ઉસકી તાઝીમ નહીં જાતી. જબ તક બદ-મઝહબી હદે કુફ તક ન પહૂંચે. હાં ! બાદ કુફ સિયાદત નહીં રહતી. ફિર ઉસકી તાઝીમ હરામ હો જાતી હે ઓર યે ભી ફકીર બારહા ફતવા દે ચુકા હે કે, કિસીકો સૈયદ સમઝને ઓર ઉસકી તાઝીમ કરને કે લિયે હમેં અપની ઝાતી ઈલ્મસે સૈયદ જાનના ઝરૂરી નહીં. ન સિયાદત કી સનદ માંગને કા હમકો હુકમ દિયા ગયા હે ઓર ખ્વાહી ન ખ્વાહી સનદ દિખાને પર મજબૂર કરના ઓર ન દિખાએ તો ખુરા કહેના મતબિન (બદનામ, રુસ્વા) કરના હરગિઝ જાઈઝ નહીં.

(હવાલા : ફતાવા એ રઝવિયા, જિ-૧૨, સફા-૧૨૫)

આલા હઝરતને અપને ફતાવામેં મુતઅદિદ મકામાત પર સાદાતે કિરામ કી ઈઝઝત વ તકરીમ કી તલકીન ફરમાઈ હે. હુકમ દિયા હે ઓર ના-કદરી કો હરામ કરાર દિયા હે. જિસકા બયાન આગે ફતાવા કે બાબ મેં આયેગા. ઈન્શાઅલ્લાહ.

ઈમામ અહમદ રઝા શાઈરી મેં મુલ્કે સુખન કે તાજદાર નઝર આતે હે. ઈસ નેઅમત કી ખબર દેતે હુવે તો ઈરશાદ ફરમાયા કે,

મુલ્કે સુખનકી શાહી તુમકો રઝા મુસલ્લમ  
જિસ સિમ્ત આ ગયે હો સિક્કે બિઠા દિયે હૈં.

(હવાલા : હદાઈકે બખ્શિશ)

હમ્દ, નઅત, મન્કબત, રૂબાઈ વગૈરા મેં લા-જવાબ કલામ લિખે. જિનકો પળહકર દિલ બાગ-બાગ હો જાતા હે. હુઝૂરે અકદસ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ) કે અહલે બૈતે અતહાર વ સાદાતે કિરામ કી શાનેવાલા સિફાત મેં બળે અચ્છે અંદાઝ મેં ગુલહાએ અકીદત પેશ કિયા હે. અનોખે લખો લહજે મેં ઉનકા ઝિક્કે જમીલ કિયા. ઈરશાદ ફરમાતે હેં :

તેરી નસ્લે પાક મેં હૈં બચ્યા બચ્યા નૂરકા

તૂ હૈં ઐને તૂર, તેરા સબ ઘરાના તૂર કા

ઈમામ અહમદ રઝા કો સાદાતે કિરામ સે બે-પનાહ મોહબ્બત વ અકીદત થી આપકા દિલ હુબ્બે અહલે બૈત સે સરશાર રહતા. નબીએ મોહતરમ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વ આલિહી વસલ્લમ) કી લખ્તે જિગર, તૂરે તઝર ખાતૂને જન્નત હઝરત ફાતિમા ઝહરા (રદિયલ્લાહુ અન્હા) કી શાને અકદદસમેં યૂં તઝરાનેએ અકીદત પેશ કિયા :

જિસકા આંચલ ન દેખા મહો મેહૂર ને  
ઉસ રિદા એ નઝાહત પે લાખોં સલામ  
સૈયદા, ઝાહિદા, તૈયબા, તાહિરા  
જાને અહમદ કી રાહત પે લાખોં સલામ

ઈસ તરહ ઓર કઈ અશઆર આપકી મનાકિબમેં પેશ ફરમાએ હૈં. તવાલત કે ખૌફ સે બતૌરે તમૂના દો પર ઈકતિફા કરતા હૂં.

મૌલાએ કાઈનાત હઝરત અલી મુરતઝા (રદિયલ્લાહુ અન્હુ) કી આલીશાન મેં આલા હઝરત યૂં લખ કુશાઈ ફરમાતે હૈં:

મુર્તુઝા શેરે હક, અ-જઉલ અશ-જઈ  
સાકીએ શીરો શરબત પે લાખોં સલામ  
અસ્લે નસ્લે સફા, વજહે વસ્લે ખુદા  
બાબે ફઝલે વિલાયત પે લાખોં સલામ

ઈમામ અહમદ રઝા નિહાયત ઈજઝો ઈન્કેસારી કે સાથ અહલે બૈત કી શાન મેં મદહ સરાઈ કરતે હૈં.

પાર-હા એ સુહુફ ગુન્યહાએ ફુદ્સ  
અહલે બૈતે તબુવ્વત પે લાખોં સલામ  
આબે તતહીરસે જિસમેં પૌંદે જમે  
ઉસ રિયાઝે નજાબત પે લાખોં સલામ

જન્નતી જવાનોં કે સરદાર હસનૈન કરીમૈન (રદિયલ્લાહુ અન્હુમા) કો ખિરાજે અકીદત પેશ કિયા ઓર મૈદાને હશર મેં ઉન્કા સદકા માંગા. આલા હઝરત ફરમાતે હૈં :

ઉન દો (ર) કા સદકા જિનકો કહા મેરે ફૂલ હૈં  
કીજિએ રઝા કો હશર મેં ખન્દાં મિસાલે ગુલ  
ક્યા બાત રઝા ઉસ ચ-મનિસ્તાને કરમ કી  
ઝહરા હૈં કલી જિસમેં હુસૈન ઓર હસન ફૂલ

ઈનકે અલાવા અલગ-અલગ કઈ મકામ પર ઈમામ હસને મુજતબા ઓર ઈમામ હુસૈન શહીદે કરબલા (રદિયલ્લાહુ અન્હુમા) કી જનાબ મેં તઝરાનેએ અકીદત નિહાવર કિયા હૈં ઓર ઉન પર સલામકા ગુલદસ્તા પેશ કિયા હૈં.

હુઝૂર ગૌસે આઝમ સૈયદ શાહ અબ્દુલ કાદિર જીલાની બગદાદી (રદિયલ્લાહુ અન્હુ) કી બારગાહમેં આલા હઝરતને કઈ મનકબતેં તેહરીર ફરમાઈ હૈં. બેશુમાર કસીદે લીખેં હૈં. અહલે બૈતે અતહાર કે ઈસ અઝીમ ચશમો ચરાગ સે ઈસ્તિજાએં કી, ઈસ્તિઆનત વ ઈસ્તિમદાદ કી. આપ લિખતે હૈં :

વાહ ક્યા મરતબા અચ ગૌસ હૈં બાલા તેરા  
ઊંચે ઊંચોં કે સરોં સે ભી કદમ આલા તેરા  
ઈસ નિશાની કે જો સગ હૈં, નહીં મારે જાતે  
હશર તક મેરે ગલે મેં રહે પઢા તેરા

નિસ્બતે કાદરી પર આપકો બેહદ નાઝ થા, જભી તો ઈરશાદ ફરમાતે હૈં :

કાદરી કર, કાદરી રખ, કાદરીઓં મેં ઉઠા  
કદરે અબ્દુલ કાદિરે ફુદરત નુમા કે વાસ્તે

કસીદએ સલામિયા (મુસ્તફા જાને રહમત પે લાખોં સલામ) મેં ભી હુઝૂર ગૌસે આઝમ કા ઝિક્રે જમીલ કિયા ઓર સલામે મોહબ્બત પેશ ફરમાયા. મારેહરા કે બુઝુર્ગ સાદાત, અપને આકાઓં કી બારગાહ મેં પીરો મુશ્શિદકી જનાબમેં કસીદએ સલામિયા મેં, શજરએ આલિયા કાદરિયા બરકાતિયા મેં ખિરાજે તેહસીન વ મુહબ્બત પેશ કિયા. આલા હઝરત ફરમાતે હૈં ઓર બારગાહે ઈલાહીમેં અર્ઝ ગુઝાર હૈં :

દો જહાં મેં ખાદિમે આલે રસૂલલ્લાહ કર  
હઝરતે આલે રસૂલે મુક્તદાકે વાસ્તે  
કૈસે આકાઓં કા બ-દા હૂં રઝા  
બોલ બાલે હૂં મેરી સરકારોં કે

કલામે આલા હઝરત મેં ઝિકરે સાદાત ઓર એહતરામે સાદાત  
કે જા બજા નમૂને મિલતે હેં. યહાં ચંદ કા તઝકિરા કિયા ગયા હે.

## ફવાવા રઝવિયહમેં સાદાતકી અઝમત

### સબસે પહલે શફાઅતકા મુસ્તહિક

રોઝે કયામત મેં સબે પહલે અહલે બૈતકી શફાઅત ફરમાઉંગા.  
ફિર દરજા બ દરજા ઝિયાદા નઝદીક હેં કુરૈશ તક. ફિર અન્સાર, ફિર  
વોહ અહલે યમન જો કે મુઝ પર ઈમાન લાએ ઓર મેરી પૈરવી કી, ફિર  
બાકી અરબ, ફિર અહલે અજમ, ઓર મેં જિસકી શફાઅત પહેલે કરું  
વો અફઝલ હે. ઈસકો રિવાયત કિયા હે તિબરાનીને કબીરમેં ઓર  
દારકુતની ને અફરાદમેં ઓર મુખલિસને ફવાઈદ મેં ઈબ્ને ઉમર  
(રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુ) સે.

(ફતાવા રઝવિયહ, જિલ્દ : ૨૩, સફા : ૨૩૨)

### હુઝૂરસે કરાબત

હર ઈલાકા ઓર રિશતા રોઝે કયામત કત્બ હો જાએગા મગર,  
મેરા ઈલાકા ઓર રિશતા (બાકી રહેગા). ઈસે રિવાયત કિયા હે બઝઝાર  
ઓર તિબરાની ને કબીર મેં ઓર હાકિમને મુસ્તદરકમેં.

એક રિવાયતમેં યૂં હે કિ હુઝૂર (સલ્લલ્લાહુ તઆલા અલયહિ  
વસલ્લમ) ને લોગોં કો જમઅ કિયા ઓર મિમ્બર પર તશરીફ લે ગએ  
ઓર ફરમાયા : કયા હાલ હે ઉન લોગોંકા કે ઝઅમ કરતે હેં, કે મેરી  
કરાબત નફા ન દેગી ? હર ઈલાકા વ રિશતા કયામતમેં મુન્કતઅ હો  
જાએગા, મગર મેરા રિશતા ઓર ઈલાકા કે દુનિયા વ આબિરત મેં જુડા

હુવા હે. ઈસકો બઝઝાર ને રિવાયત કિયા હે.

(ફતાવા રઝવિયહ, જિલ્દ : ૨૩, સફા : ૨૩૫)

### તમામ ઓલાદે ફાતિમા જન્મતી

હુઝૂર (સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ)ને ફરમાયા, બેશક !  
ફાતિમાને અપની હુરમત પર નિગાહ રખી તો અલ્લાહ તઆલા ને ઉસે  
ઓર ઉસકી તમામ નસલકો આગ પર હરામ ફરમા દિયા. ઈસે રિવાયત  
કિયા હે તમામને અપની ફવાઈદમેં, ઓર બઝઝાર ઓર અબૂ યઅલા  
ઓર તિબરાની ઓર હાકિમને ઓર ઈસકો તસહીહ કી ઈબ્ને મસઉદ  
(રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુ) સે.

હુઝૂર (સલ્લલ્લાહુ તઆલા અલયહિ વસલ્લમ) ને ફરમાયા,  
ફાતિમા ઝહરા કા નામ ફાતિમા ઈસલિએ હુવા કે અલ્લાહ તઆલાને  
ઉસે ઓર ઉસકી નસલ કો કયામત મેં આગ સે મહફૂઝ ફરમા દિયા.

(ફતાવા રઝવિયહ, જિલ્દ : ૨૩, સફા : ૨૪૪, ૨૪૫)

### ઇમામે હસન કી મહબૂબિયતે રસૂલ

હદીષે અવ્વલ :- બુખારી વ મુસ્લિમ વ નિસાઈ વ ઈબ્ને માજહ  
બ-તુર્કે અદીદહ સૈયદના અબૂ હુરૈરહ (રદિયલ્લાહ તઆલા અન્હુ)સે  
રાવી. (આઈન્દહ અલ્ફાઝ ઈન મુ-તઅદહ રિવાયત કા મજ-મૂઅહ હે,  
બઅઝ કી અહાદીષ બઅઝ મેં દાખિલ હેં) યઅની એક બાર સૈયદે  
આલમ સલ્લલ્લાહુ તઆલા અલયહિ વસલ્લમ હઝરતે બતૂલે ઝહરા  
રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હા કે મકાન પર તશરીફ લે ગએ ઓર સૈયદના  
ઈમામે હસન રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુ કો બુલાયા. હઝરતે ઝહરાને  
ભેજને મેં કુછ દેર કી, મેં સમઝા, ઉન્હેં હાર પહનાતી હોંગી યા નહલા  
રહી હોંગી, ઈતને મેં દોડતે હુએ હાઝિર આએ, ગલે મેં હાર પડા થા.  
સૈયદે આલમ સલ્લલ્લાહુ તઆલા અલયહિ વસલ્લમને દસ્તે મુબારક  
બખ્ષાએ. હુઝૂરકો દેખકર ઈમામે હસનને ભી હાથ ફેલાએ. યહાં તક  
કિ એક દૂસરે કો લિપટ ગએ. હુઝૂરને ગલે લગાકર દુઆ કી. “ઈલાહી

! मैंँ ँसे ढोस्त रभता हूँ, तू ँसे ढोस्त रभ. और जो ँसे ढोस्त रभे, ँसे ढोस्त रभ. सल्लल्लाहु तआला अलयडि वअला आलिडी व बारिक वसल्लम.

(इतावा रजवियड, जिल्ड : ॢ, सइडड : ॢ०ॢ)

### हसनेन से सरकारकी मुहब्बत

**हडीषे दुवम :-** सडीड बुभारीमें ँमामे हसन रदियल्लाहु तआला अन्हु से भरवी नभी सल्लल्लाहु तआला अलयडि वसल्लम मेरा डथ पकडकर अेक रान पर मुजे बिडा लेते और दूसरी रान पर ँमामे हुसैन को. और डमें लिपटा लेते. फिर हुआ इरमाते, 'ँलाडी ! मैंँ ँन पर रडम करता हूँ तू ँन पर रडम इरमा.'

(इतावा रजवियड, जिल्ड : ॢ, सइडड : ॢ०ॢ, ॢ०ॢ)

**हडीषे सुवम :-** ँसीमें डजरते अब्दुल्लाड बिन अब्बास (रदियल्लाहु तआला अन्हुमा) से रिवायत है सैयदे आलम (सल्लल्लाहु तआला अलयडि वसल्लम)ने मुजे सीने से लिपटाया फिर हुआ इरमाँ, "ँलाडी ! ँसे डिकमत सिपादे."

(इतावा रजवियड, जिल्ड : ॢ, ॢ०ॢ, ॢ०ॢ)

**हडीषे यहारुम :-** ँमाम अडमद अपनी मुस्नदमें यअला रदियल्लाहु तआला अन्हु से रावी अेक बार ढोंनो साडिबजादे हुजूरे अकदस सल्लल्लाहु तआला अलयडि व सल्लम के पास आपस में ढोड करते हुअे आअे. हुजूरने ढोंनों को लिपटा लिया.

(जिल्ड : ॢ, सइडड : ॢ०ॢ)

**हडीषे पंजुम :-** जामिअ तिरमिजी में अनस रदियल्लाहु तआला अन्हुसे हडीष है के सैयदे आलम सल्लल्लाहु तआला अलयडि वसल्लम से पूछा गया हुजूरको अपने अडले बैत में जियादड प्यारा कौन है ? इरमाया 'हसन और हुसैन.' और हुजूर ढोंनों साडिबजाढोंको डजरते डडरासे बुलवाकर सीने से लगा लेते और ँनकी पुशू सुंघते.

सल्लल्लाहु तआला अलयडि व अलयडिम व बारक सल्लम.

(जिल्ड : ॢ, सइडड : ॢ०ॢ)

### मौला अलीकी महबूबियते रसूल और ँनका मकामे आला.

**हडीषे हश्तुम :-** अबू यअला उम्मुल मुअमिनीन सिदीकड रदियल्लाहु तआला अन्हा से रावी मैंँने नभी सल्लल्लाहु तआला अलयडि वसल्लमको ढेभा. हुजूरने मौला अलीको गले लगाया और प्यार किया और इरमाते थे, 'मेरा बाप निषार ! ँस वडीद शडीद पर.'

(इतावा रजवियड, जिल्ड : ॢ, सइडड : ॢ१०)

### हजरते बतूले जहरा की मकबूलियते रसूल

**हडीषे शांगदुम :-** डि हुजूरे अकरम सल्लल्लाहु तआला अलयडि वसल्लमने डजरते बतूले जहरा से इरमाया डि औरतके डकमें सभसे बेडतर क्या है ? अर्ज की ना-मडरम शप्स ँसे न ढेभे. हुजूरने गले लगा लिया और इरमाया, 'येड अेक नस्ल है अेक दूसरे से.'

(इतावा रजवियड, जिल्ड : ॢ, सइडड : ॢ१ॡ)

### हर सन्ने रसीदह मुसलमान काबिले अदभ है.

### अहले ँल्म और सादाते किराम और जियादह

### अदभो घहतिराम के मुस्तहिक है.

इकीर डर मुसिन मुसलमानको मुस्तडिके अदभ जानता है. पुसूसन जनाभ तो, अडले ँल्म व सादातसे है. मकसूद सिई ँतना है डि जनाभ भी भ-मुक-तजाअे बुजुगी-अे ड-सभो नसभ व उओो ँल्म. ँन गुजारिशों को भ-नजरे गौरो तडकीके डक ँस्तिमाअ इरमाअे अगर डक वाजिड डो तो कुबूल भरजूडो मामूल डि उल्माअ के लिअे रुजूअे ँलल-डक आर नडीं बल्लिके मआजल्लाड ँसरारे अलल-भातिल.

(इतावा रजवियड, जिल्ड : ॢ, सइडड : ॢ१ॢ)

हुजूर सल्लल्लाहु तआला अलयडि वसल्लमने हजरते

અલીએ મુર્તગા રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુ કી વાલિદહ કો અપની કમીઝે અલ્હર (મુબારક લિબાસ) મેં કફન દિયા.

યૂં હી હઝરતે ફાતિમહ બિન્તે અસદ વાલિદહ-એ-માજિદ-એ અમીરુલ મુઅમિનીન મૌલા અલી કર્મલ્લાહુ વજહહૂ કરીમ, રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હા કો અપની કમીઝે અલ્હર મેં કફન દિયા.

ઇસે મુઅ-જમ કબીર વ મુઅ-જમ અવસત મેં તિબરાનીને ઔર ઇબ્ને હિબ્બાન ઔર હાકિમને બ-ઇફાદહ-એ-સહીહ, ઔર અબૂ નુઅેમને હિલીયહ મેં હઝરતે અનસ રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુ સે રિવાયત કિયા.

(ફતાવા રઝવિયહ, જિલ્દ : ૯, સફહહ : ૧૧૪)

હઝરતે અલીએ મુર્તગા રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુકી વસીયત કિ હુઝૂર અલયહિસ સલાતુ વસ સલામ કા બયા હુઆ મુશક, મેરે હુનૂત (ગુસ્લકે બાદ ખુશબૂદાર ચીઝોંકો ઇસ્તિઅમાલ કરને)મેં ઇસ્તિઅમાલ કરના.

હાકિમને મુસ્તદરક મેં બ-તરીકે હમીદ બિન અબ્દુરહમાન રવાસી રિવાયત કી (ઉન્હોંને કહા હમસે હસન બિન સાલિહને હદીષ બયાન કી, વોહ હાઝન બિન સઈદ સે, વોહ અબૂ વાઈલસે રાવી હેં ઉન્હોંને કહા) કિ મૌલા અલી કર્મલ્લાહુ તઆલા વજહહૂ કે પાસ મુશક થા. વસીયત ફરમાઈ કિ મેરે હુનૂત મેં યેહ મુશક ઇસ્તિઅમાલ કિયા જાએ ઔર ફરમાયા કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ તઆલા અલયહિ વસલ્લમ કે હુનૂત કા બયા હુઆ હે. (ઔર ઇસે ઇબ્ને અબી શૈબહને અપની મુસન્નફ મેં રિવાયત કિયા, કહા હમસે હમીદ બિન અબ્દુરહમાનને હદીષ બયાન કી. આગે સનદ દી. ઔર ઇસે બય-હકીને સુનન મેં રિવાયત કિયા. ઇમામે નવ્વીને ફરમાયા ઇસકી સનદ હસન હે. ઇસે નસબુર-રાયહ કિતાબુલ જનાઈઝ મેં ઝિક કિયો).

(ફતાવા રઝવિયહ, જિલ્દ : ૯, સફહહ : ૧૧૭, ૧૧૮)

હઝરતે સાદાતે કિરામ ઔર અહલે બૈતે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ તઆલા અલયહિ વસલ્લમ કી ખિદમતો મુઆવિનત કે ફઝાઈલ

રહા યેહ કિ ફિર ઇસ ઝમાનહ-એ-પુર-આશોબ મેં હઝરતે સાદાતે કિરામ કી મવાસાત ક્યું કર હો. અફૂલ બડે માલ વાલે અગર અપને ખાલિસ માલોં સે બ-તૌરે હદિયહ ઇન હઝરતે ઉલીયહ કી ખિદમત ન કરેં તો ઉનકી બે-સઆદતી હે. વોહ વક્ત યાદ કરેં, જબ ઇન હઝરાત કે જદે અકરમ સલ્લલ્લાહુ તઆલા અલયહિ વસલ્લમ કે સિવા ઝાહિરી આંખોંકો ભી કોઈ મલજા વ મઅવા ન મિલેગા, કયા પસંદ નહીં આતા કિ વોહ માલ જો ઉન્હીં કે સદકે મેં ઉન્હીંકી સરકાર સે અતા હુઆ, જિસે અન-કરીબ છોડકર ફિર વૈસે હી ખાલી હાથ ઝેરે ઝમીન જાનેવાલે હેં, ઉનકી (નબીકી) ખુશનૂદી કે લિઅે, ઉનકે પાક મુબારક બેટોં પર, ઉસકા એક હિસ્સહ સફ કિયા કરેં કે ઉસ સખ્ત હાજત (કિયામત)કે દિન, ઉસ જવાદો કરીમ, રહીકુર્હીમ અલયહિ અફ-ઝલુસ-સલાતુ-વત-તસલીમ કે ભારી ઇન્આમોં, અઝીમ ઇકરામોં સે મુશરફ હોં.

ઇબ્ને અસાકિર અમીરુલ મુઅમિનીન મૌલા અલી કર્મલ્લાહુ તઆલા વજહહૂ સે રાવી, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ તઆલા અલયહિ વસલ્લમ ફરમાતે હે, 'જો મેરે અહલેબૈત મેં સે કિસીકે સાથ અચ્છા સુલૂક કરેગા, મેં રોઝે કિયામત ઉસકા સિલહ ઉસે અતા ફરમાઊંગા.'

ખતીબે બગદાદી અમીરુલ-મુઅમિનીન ઉસ્માને ગની રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુ સે રાવી, રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ તઆલા અલયહિ વસલ્લમ ફરમાતે હેં, 'જો શખ્સ ઔલાદે અબ્દુલ મુત્તલિબ મેં કિસીકે સાથ દુન્યા મેં નેકી કરે ઉસકા સિલહ દેના મુઝ પર લાઝિમ હે જબ વોહ રોઝે કિયામત મુઝસે મિલેગા.'

અલ્લાહુ અકબર, અલ્લાહુ અકબર. કિયામત કા દિન, વોહ

ક્રિયામત કા દિન, વોહ સપ્ત ઝરૂરત, સપ્ત હાજતકા દિન, ઓર હમ જેસે મુહતાજ ઓર સિલાહ અતા ફરમાને કે લિયે, મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ તઆલા અલયહિ વસલ્લમ સા સાહિબુત તાજ, ! ખુદા જાને ક્યા કુછ દેં ઓર કેસા કુછ નિહાલ ફરમા દેં. એક નિગાહે લુલ્હ. ઉનકી, જુમ્લહ મુહમાતે દો-જહાં કો બસ હે. બલ્કિ ખુદ યેહી સિલહ કરોળોં સિલેસે અઅલા વ અન્ફસ હે જિસકી તરફ કલિમહ-એ કરીમહ. (જબ વોહ રોઝે ક્રિયામત મુઝ સે મિલેગા) ઈશારહ ફરમાતા હે. બ-લફઝે ઈઝા, તઅબીર ફરમાના બિ-હમ્દિલ્લાહ રોઝે ક્રિયામત વઅદહ-એ-વિસાલો દીદારે મહબૂબે ઝિલ-જલાલ કા મુઝદહ સુનાતા હે મુસલમાનો ! ઓર ક્યા દરકાર હે. દૌડો ! ઓર ઉસ દૌલતો સઆદત કો લે લો. વ બિલ્લાહિત તવફીક.

ઓર મુ-તવસ્સિત હાલ વાલે અગર મસારિકે મુસ્તહિબ્બહ કી વુસ્તત નહીં દેખતે તો બિ-હમ્દિલ્લાહ વોહ તદબીર (શરઈ હિલા) મુમ્કિન હે કિ ઝકાત કી ઝકાત અદા હો ઓર ખિદમતે સાદાત ભી બજા હો. યઅની કિસી મુસલમાન મુસરિકે ઝકાત મુઅ-તમિદ અલૈહ કો કિ ઉસકી બાતસે ન ફિરે, માલે ઝકાત સે કુછ રૂપયે બ-નિયતે ઝકાત દેકર માલિક કર દે, ફિર ઉસસે કહે તુમ અપની તરફસે ફુલાં સૈયદકી નઝ-ર કર દો. ઈસમં દોનોં મકસૂદ હાસિલ હો જાએંગે કિ ઝકાત તો ઉસ ફકીર કો ગઈ. (અબ વો ઝકાત ન રહી બલ્કિ ફકીરકી અપની મિલ્કત હો ગઈ. સંપાદક) ઓર યેહ જો સૈયદને પાયા નઝરાનહ થા. ઉસકા ફર્જ અદા હો ગયા ઓર ખિદમતે સૈયદ કા કામિલ સવાબ ઉસે ઓર ફકીર દોનોં કો મિલા.

(ફતાવા રઝવિયહ, જિલ્દ : ૧૦, સફા : ૧૦૫, ૧૦૬)

જો હિમાયતે મુઆવિયહ મેં હઝરતે અલી કી અવ્વલીયત વ અઝમત સે આંખ ફેરે વોહ નાસિબી યઝીદી ઓર જો મુહબ્બતે અલીમેં હઝરતે મુઆવિયહ કી સહાબિયત વ ખિદમતે બારગાહે રિસાલત કો ભુલા દે વોહ શીઈ (શીઆ) ઝૈદી હે.

બિલ જુમલહ હમ અહલે હકકે નઝદીક હઝરતે ઈમામે બુખારીકો હુઝૂર પુર-નૂર ઈમામે અઅઝમ સે વોહી નિસ્બત હે જો હઝરતે અમીરે મુઆવિયહ રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુકો હુઝૂર પુર-નૂર અમીરુલ મુઅમિનીન મૌલલ મુસ્લિમીન સૈયદના વ મૌલાના અલીયુલ મુર્તઝા કર્મલ્લાહુ તઆલા વજ-હદુલ ઉસ્નાસે, કિ ફર્કે મરાતિબ બેશુમાર ઓર હક બ-દસ્તે હૈદરે કરાર, મગર મુઆવિયહ ભી હમારે સરદાર. તઅન ઉન પર ભી કારે ફુજાહ.

જો મુઆવિયહ કી હિમાયત મેં ઈયાઝન બિલ્લાહ અ-સદુલ્લાહકે સબ્કત વ અવ્વલીયત વ અઝમત વ અકમલીયત સે આંખ ફેર લે વોહ નાસિબી યઝીદી ઓર જો અલી કી મુહબ્બત મેં મુઆવિયહ કી સહાબીયત વ નિસ્બતે બારગાહે હઝરતે રિસાલત ભુલા દે, વોહ શીઈ ઝૈદી. યેહી રવિશે આદાબ બિ-હમ્દિલ્લાહિ તઆલા હમ અહલે તવસ્સુત વ ઈઅતિદાલ કો હર જગહ મલ્હૂઝ રહતી હે.

યહી નિસ્બત હમારે નઝદીક ઈમામ ઈબ્નુલ જૌઝી કો, હુઝૂર સૈયદના ગૌષે અઅઝમ ઓર મૌલાના અલી કારી કો હઝરતે ખાતિમે વિલાયતે મુહમ્મદિયહ, શૈખે અકબર સે હે ન હમ બુખારી વ ઈબ્ને જૌઝી વ અલી કારી કે ઈઅતિરાઝોં સે શાને રફીઅ, ઈમામે અઅઝમો ગૌષે અઅઝમો, શૈખે અકબર રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુમ પર કુછ અષર સમઝે, ન ઉન હઝરાત સે કિ બ-વજહે ખતા ફિલ ફહમ મુઅ-તરિઝ હુએ ઉલઝે. હમ જાનતે હેં કિ ઉનકા મન્શાએ ઈઅતિરાઝ ભી નફસાનિયાત ન થા. બલ્કિ ઉન અકાબિર મહબૂબાને ખુદાકે મદારિકે આલિયહ તક, દર્સે ઈદરાક ન પહુંચના, લા જુમેં ઈઅતિરાઝે ખાતિલ ઓર મુઅ-તરિઝ મઅઝૂર, ઓર મુઅ-તરિઝ અલયહિમ કી શાને અર્ફઓ અકદસ.

વલ હમ્દુ લિલ્લાહિ રબ્બિલ આ-લમીન.

વસ સલાતુ વસ સલામુ અલા સૈયિદિલ મુર્સલીન મુહમ્મદિવ વ આલિહી વ સહબિહી વ અવલિયાઈહી ઉલ્માઈહી વ અહલિહી વ

હિઝબિહી અજ-મઈન. આમીન. વલ્લાહુ તઆલા અઅલમ વ ઈલ્મુહ જલ્લ-મજ્હુહુ અતમ્ન વ અહકમ.

(ફતાવા રઝવિયહ, જિલ્દ : ૧૦, સફહહ : ૨૦૧)

**જિસકી માં હાશિમિયહ ઓર બાપ ગૈરે હાશિમી હો, કયા વોહ હાશિમી કહલા સકતા હૈ ? શરઅ મેં નસબ બાપ સે હૈ જો ફક્ત માં કે સૈયદાની હોને સે સૈયદ બન બૈઠે ઓર ઇસ પર ઇસરાર કરે, કયા વોહ બ-હુકમે હદીષ મુસ્તહિકે લઅનત હૈ ?**

મસલન હાશિમિયહ બલ્કિ ફાતિમિયહ ઓરતકા બેટા, જબકિ બાપ હાશિમી ન હો કિ શરઅ મેં નસબ, બાપ સે હૈ. બઅઝ મશહૂરીન કિ માં કે સૈયદાની હોને સે સૈયદ બન બૈઠે હૈ ઓર વોહ બા-વુજૂદે તફ્હીમ ઈસ પર ઈસરાર કરતે હૈ, બ-હુકમે હદીષે સહીહ, વોહ મુસ્તહિકે લઅનતે ઈલાહી હોતે હૈ. (અલ્લાહ તઆલા બયાએ, હમને અપને ફતાવામેં ઈસકી વઝાહત કર દી હૈ)

(ફતાવા રઝવિયહ, જિલ્દ : ૧૦, સફહહ : ૧૦૮)

**હુઝૂર ગૌષે પાકને ફરમાયા કિ મેં જિન્નો મલક વ ઇન્સાન સબકા પીર હું.**

**હદીષે હફ્તુમ :-** મુસન્નિફ ને કહા (અલ્લાહ તઆલા ઉસકે ચેહરે કો રૌશન કરે) કિ હમસે હસન બિન નજ્મ હૂરાફી ને હદીષ બયાન કી, કહા હમકો વલીયે જલીલ હઝરતે અલી બિન ઈદરીસ યઅકૂબી રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુને ખબર દી હૈ. કહા મેંને હઝરતે સરકારે ગૌષિયત રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હા કો સુના કિ ફરમાતે થે : આદમિયોં કે લિએ પીર હૈ, કૌમે જિન્ન કે લિએ પીર હૈ, ફરિશ્તોં કે લિએ પીર હૈ, ઓર મેં સબકા પીર હું. ઓર મેંને હુઝૂરકો ઉસ મઝે પાક મેં જિસમેં વિસાલે અકદસ હુઆ સુના હૈ કિ અપને સાહિબ-ઝાદગાને

કિરામ સે ફરમાતે થે, મુઝમેં ઓર તુમમેં ઓર તમામ, મખ્લૂકાતે ઝમાના મેં વોહ ફર્ક હૈ જો આસમાનો ઝમીનમેં. મુઝસે કિસીકો નિસ્બત ન દો ઓર મુઝે કિસી પર કિયાસ ન કરો. ઐ હમારે આકા ! આપને સચ કહા, ખુદા કી કસમ ! આપ સાદિક મસ્દૂક હૈ.

(ફતાવા રઝવિયહ, જિલ્દ : ૨૮, સફહહ : ૩૮૬)

**હુઝૂરે અકદસ સલ્લલ્લાહુ તઆલા અલયહિ વસલ્લમ કી આલો ઓલાદકો અઝીયત પહુંચાને કી શદીદ મઝમ્મત.**

વોહ બિલ ખુસૂસ જો આલિમ સૈયદ હૈ, ઓર ઉનકી દુશ્મની સખ્ત હલાકત કા સબબ હૈ અબુશ શૈખ ઈબ્ને હિબ્બાન ઓર દૈલિમી કી રિવાયતમેં હૈ, ‘જો શખ્સ મેરી આલ, અંસાર ઓર અહલે અરબ કા હક નહીં પેહચાનતા વોહ યા તો મુનાફિક હૈ યા હરામ ઝાદહ, યા ઉસ ઓરતકા બચ્ચહ હૈ જો બે-નમાઝી કે દિનોં મેં (માહવારીમેં) હામિલહ હુઈ હો. ઈબ્ને અસાકિર ઓર અબૂ નુઐમને હઝરતે અમીરુલ મુઅમિનીન અલી કર્મલ્લાહુ વજહહૂ સે રિવાયત કી કિ નબીયે અકરમ સલ્લલ્લાહુ તઆલા અલયહિ વસલ્લમ ફરમાતે હૈ યઅની જિસ શખ્સને મેરે એક બાલકો તકલીફ દી બે-શક ઉસને મુઝે તકલીફ દી ઓર જિસને મુઝે તકલીફ દી ઉસને અલ્લાહ કો તકલીફ દી.’

ઉસ પર ઝમીનો આસ્માન કે ભરને કે બરાબર ખુદાકી લઅનત, આલે પાકકી ઈતરત ઓર ઉનકે હુકૂક કી તાકીદ કે મુતઅલ્લિક હદીષેં હદે તવાતુર કો પહુંચી હુઈ હૈ. વ બિલ્લાહિત તવફીક

(ફતાવા રઝવિયહ, જિલ્દ : ૨૪, સફહહ : ૪૩૨)

**ઇમામત ઈતરત કા બયાન**

જબ સૈયદ સાહિબ મૌસૂફ સાઈલ કે કહને કે મુતાબિક ઈલ્મો તકવા, ઉમ્મ ઓર નસબમેં અઅલા ઓર અફઝલ હૈ તો વોહી ઈમામત કી ઈઝઝતો તઅઝીમકે લાઈક હૈ ઓર યેહ ચારોં બાતેં ઈમામત કે ઝિયાદહ હકદાર હોને કા સબબ હૈ. જૈસે કે તન્વીરુલ અખ્સાર વગૈરહ

ફિક્કલ કી બડી બડી કિતાબોં મેં તસરીહ હે. પસ એસે શખ્સ કે સાથ ઝગળા, શરીઅત કે હુકમકે ખિલાફ હે ઓર જો અલ્લાહ તઆલા કી કાઈમ કી હુઈ હદોં સે ફાંદ ગયા ઉસને અપને ઉપર ઝુલ્મ કિયા.

(ફતાવા રઝવિયહ, જિલ્દ : ૨૪, સફહહ : ૪૩૨)

## ફવાવા રઝવિયહશે સવાલ-જવાબ

### સૈયદ-સાદાત કી તોહીન

**સવાલ :-** જો લોગ સૈયદોંકો કલિમાતે બે-અ-દબાનહ કહા કરતે હેં ઓર ઉનકે મરાતિબકો ખયાલ નહીં કરતે બલ્કિ કલિમહ-એ-તહકીર આમેઝ કહ બેઠતે હેં ઉનકા કયા હુકમ હે ?

**જવાબ :-** સાદાતે કિરામકી તાઝીમ ફર્ઝ હે ઓર ઉનકી તોહીન હરામ, બલ્કિ ઉલમાએ કિરામને ઈરશાદ ફરમાયા જો કિસી આલિમકો મૌલવિયા યા કિસીકો મીરવા બરવજહે તહકીર કહે, કાફિર હે (મજમૂઉલ અન્હાર)

સાદાતે કિરામ ઓર ઉ-લમાઅકી તહકીર કુફ હે. જિસને આલિમકી તસગીર કરકે અવીલમ યા અલવીકો અલીવી તહકીરકી નીયત સે કહા તો કુફ કિયા.

બય-હકી અમીરુલ મુઅમિનીન મૌલા અલી કર્મલ્લાહુ તઆલા વજહહુ સે ઓર અબુશ-શૈખ વ દય-લમી રિવાયત કરતે હેં કિ રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ તઆલા અલયહિ વસલ્લમ) ફરમાતે હેં :

જો મેરી ઔલાદ ઓર અન્સાર ઓર અરબકા હક ન પહચાને વોહ તીન ઈલ્લતોં સે ખાલી નહીં, યા તો મુનાફિક હે યા હરામી યા હેજી બચ્ચહ (યેહ બય-હકી કે અલ્ફાઝ ઝૈદ બિન ઝુબૈરને દાઉદ બિન હસીન સે ઉન્હોંને અબી રાફિઅ ઉન્હોંને અપને વાલિદકે હવાલહ સે હઝરતે અલી (રદિયલ્લાહુ અન્હ) સે રિવાયત કિએ, દૂસરોંકે અલ્ફાઝ યૂં હેં... યા મુનાફિક, વ-લદે જિના યા ઉસકી માં ને નાપાકી કી હાલતમેં ઉસકા હમલ લિયા.)

બલ્કિ ઉ-લમાઓ અન્સારો અરબસે તો વોહ મુરાદ હેં જો ગુમરાહો બદ-દીન ન હોં (જૈસે કે અબૂજહલ અરબ હે. સંપાદક) ઓર સાદાતે કિરામકી તાઝીમ હમેશા જબ તક ઉનકી બદ-મઝહબી હદે કુફ કો ન પહુંચે કિ ઉસકે બઅદ વોહ સૈયદ હી નહીં, નસબ મુન્કતઅ હે.

અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા : એ નૂહ (અલૈહિસ્સલામ) વોહ તેરા બેટા (કિન્આન) તેરે ઘરવાલોંમેં સે નહીં ઈસલિએ કે ઉસકે કામ અચ્છે નહીં.

જૈસે નેયરી, કાદિયાની, વહાબી, ગૈરે મુકલ્લિદ, દેવબંદી અગરચે સૈયદ મશહૂર હોં, ન સૈયદ હેં, ન ઉનકા તાઝીમ હલાલ. બલ્કિ તોહીનો તકફીર ફર્ઝ ઓર રવાફિઝકે યહાં તો સિયાદત બહુત આસાન હે. કિસી કોમ કા (કોઈ) રાફિઝી હો જાએ દો દિન બઅદ મીર સાહબ હો જાએગા. ઉનકા ભી વહી હાલ હે કિ ઉન ફિકોં કી તરહ તબર્રાઈયાને ઝમાના ભી ઉમૂમન મુર્તદીન હેં, વલ ઈયાઝુ બિલ્લાહિ તઆલા.

(૩૦ જિલ્દોંવાલી ફતાવા રઝવિયહમેં સે, જિલ્દ નં. ૨૨, સફહ નં. ૪૧૮ સે ૪૨૧ મેં સે)

### આલે નબીકી મુહબ્બતકા બદલા

**સવાલ :-** ઓર જો લોગ સૈયદોંસે મુહબ્બત રખતે હેં ઉનકે લિયે યોમે મહશરમેં આસાની હોગી યા નહીં ?

**જવાબ :-** હાં સચ્ચે મુહિબ્બાને અહલે બૈતે કિરામ કે લિયે રોઝે કિયામત નિઅમતે, બરકતે, રાહતે હેં. તિબરાનીકી હદીષમેં હે કે હુઝૂરે અકદસ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ) ને ફરમાયા :

હમ અહલે બૈતકી મુહબ્બત લાઝિમ પકડો કિ જો અલ્લાહસે હમારી દોસ્તીકે સાથ મિલેગા વોહ હમારી શફાઅતસે જન્નતમેં જાએગા. કસમ ઉસકી જિસકે હાથમેં મેરી જાન હે કિ કિસી બંદેકો ઉસકા અમલ નફઅ ન દેગા જબ તક હમારા હક ન પહચાને.

(૩૦ જિલ્દોંવાલી ફતાવા રઝવિયહમેં સે, જિલ્દ નં. ૨૨, સફહ નં. ૪૨૦, ૪૨૨)

## अइजल डौन ?

**सवाल :-** अक जल्सडमें दो मौलवी साडिबान तशरीफ़ रभते हें. अक उनमें से सैयद हें तो मुसलमान किसे सदर बनाओं ?

**जवाब :-** अगर दोनों आलिमे दीन सुन्नी सडीहुल अकीदह और जिस काम के लिये सदरत मतलूब हें उसके अडल हों तो सैयदको तरज्जह हें वरना उनमें जो आलिम या इल्ममें ज़ाहद या सुन्नी हों और दोनों इल्मे दीनमें मुसावी हों तो जो उस कामका ज़ियादा अडल हों.

क्या तुम नहीं देखते के इमामतके ज़ियादा लाईक वो शम्स हें जो सबसे बड़ा आलिम हों और शराफ़ते नसबका शुमार नहीं किया जाता मगर उसके पाअे जानेके बाद और हुज़ूर (सल्लल्लाहु तआला अलयहि वसल्लम) ने इरशाह इरमाया :

जब कोई काम किसी ना-अडलके डवाले किया जाअे तो कियामत आनेका इन्तेज़ार कीजिये. इसे बुभारीने रिवायत किया और अल्लाह तआला सब कुछ भ-भूभी जानता हें.

(उ० जिल्दोंवाली इतावा रजवियडमें से, जिल्द नं. २२, सईड नं. ४२०, ४२२)

## जे-अमल या जद-अमल सैयदके लिये हुकम

**सवाल :-** अक शम्स सैयद हें लेकिन उसके आमावो अप्लाक भराभ हें और बाईसे नंगो आर हें तो उस सैयदसे उसके आमावकी वजहसे तनफ़्कुर रभना और नसबी हेंसियतसे उसका तकरीम करना ज़ाहद हें या नहीं. उस सैयदके मुकाबिल कोई गैर मिस्ले शैभ, मुगल, पठान, वगैरह वगैरह का आदमी नेक आमाव हों तो उसको उस सैयद पर बहैसियते आमावके तरज्जह हों सकती हें कि नहीं? शर्अेशरीफ़में ऐसी डालतमें आमावको तरज्जह हें के नसब को? बैयिनु तूअजर् (भयान इरमाओ अज पाओ)

**जवाब :-** सैयद सुन्नीयुल मजहबकी ताजीम लाजिम हें अगर

ये उसके आमाव केसे ही हों. उन आमावके सबभ उससे तनफ़्कुर न किया जाअे. नइसे आमाव से तनफ़्कुर हों बल्कि उसके मजहबमें भी कलील इर्क हों कि उददे कुई तक न पहुंचे जैसे तफ़्जील तो उस डालतमें भी उसकी ताजीमे सियादत न जाअेगी. हां अगर उसकी बद-मजहबी उददे कुई तक पहुंचे जैसे राफ़िजी वहाबी कादयानी नेयरी व गैरुहुम तो अब उसकी ताजीम डराम हें के जो वजह ताजीम थी यअनी सियादत, वो ही न रही.

अल्लाह तआलाने इरशाह इरमाया : औ नूड (अलैहिससलाम) वोड यअनी तेरा भेटा (किन्आन) तेरे भानदान और धरानेवालों से नहीं इसलिये के उसके काम अख़े नहीं

शरीअतने तकवाको इजीलत दी हें (अल्लाह तआला के नजदीक तुममें से सबसे ज़ियादा भा-इज्जत वोड हें जो तुममें सबसे ज़ियादा परहेज़गार हों) मगर ये इजले जाती हें. इजले नसब मुन्तडाअे नसबकी अइजलियत पर हें. सादाते किरामकी इन्तिडाअे नसब हुज़ूर (सल्लल्लाहु तआला अलयहि वसल्लम) पर हें. इस इजले इन्तिसाबकी ताजीम डर मुत्तकी पर इर्क हें के वोड उसकी ताजीम नहीं, हुज़ूरे अकदस (सल्लल्लाहु तआला अलयहि वसल्लम) की ताजीम हें. वल्लाहु तआला अअलम.

(उ० जिल्दोंवाली इतावाअे रजवियडमें से, जिल्द २२, सईड नं. ४२३)

## जैद का दादा पठान था, और दादी और वालिदह सैयदानी, इस सूरत में जैद सैयद हें या पठान ?

**सवाल :-** क्या इरमाते हें उ-लमाअे दीन इस मस्अलडमें कि जैद का दादा पठान था. दादी और वालिदह सैयदानी, इस सूरतमें जैद सैयद हें या पठान? बैयिनु तूअ जर्.

**जवाब :-** शर्अे मुतडडरमें नसब भाप से लिया जाता हें जिसके

બાપ-દાદા પઠાન યા મુગલ યા શૈખ હોં વોહ ઉન્હીં કૌમસે હોગા. અગર યે ઉસકી માં ઓર દાદી સબ સૈયદાનિયાં હોં, નબી સલ્લલ્લાહુ તઆલા અલયહિ વસલ્લમને સહીહ હદીષ મેં ફરમાયા હૈ, જો અપને બાપકે સિવા દૂસરે કી તરફ અપને આપકો નિસ્બત કરે ઉસ પર ખુદ અલ્લાહ તઆલા ઓર સબ ફરિશતોં ઓર આદમિયોં કી લઅનત હૈ, અલ્લાહ તઆલા ક્રિયામત કે દિન ઉસકા ન ફર્જ કુબૂલ કરે, ન નફલ.

બુખારી વ મુસ્લિમ વ અબૂ દાઉદ વ તિરમિઝી વ નિસાઈ વગૈરહુમ ને યેહ હદીષ, મૌલા અલી કર્મલ્લાહુ તઆલા વજ-હલૂ સે રિવાયત કી હૈ, હાં, અલ્લાહ તઆલાને યેહ ફઝીલત ખાસ ઈમામે હસન વ ઈમામે હુસૈન ઓર ઉનકે હકીકી ભાઈ બહનોં કો અતા ફરમાઈ. (રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુમ અજ-મઈન) કિ વોહ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ તઆલા અલયહિ વ સલ્લમ કે બેટે ઠહરે. ફિર ઉનકી જો ખાસ ઔલાદ હૈ ઉનમેં ભી વોહી કાઈદહ-એ-આમ જારી હુઆ કિ અપને બાપકી તરફ મન્સૂબ હોં. ઈસલિએ સિબતેન કરીમૈન કી ઔલાદ સૈયદ હૈ. ન કિ બનાતે ફાતિમહ રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હા કી અવલાદ કિ વોહ અપને વાલિદોં હી કી તરફ નિસ્બત કી જાએગી. વલ્લાહુ તઆલા અઅ-લમ.

(ફતાવા રઝવિયહ, જિલ્દ : ૧૩, સફહહ : ૩૬૧,  
મસ્અલહ : ૧૧૮)

### સુન્ની સૈયદ કી બે-તૌકીરી સખ્ત હરામ, તઅઝીમે સાદાત સે મુતઅલ્લિક અહાદીષ !

સવાલ :- કિસી સૈયદ કો સહીહુન્નસબ સૈયદ ન કહના બલ્કિ ઉસકો નાજાઈઝ પૈશાવરોં (મીરાષી વગૈરહ) સે મિખાલ દેના કેસા હૈ ? ઓર ઈસ મિખાલ દેનેવાલેકે પીછે નમાઝ જાઈઝ હૈ યા નહીં ? ઓર સૈયદ કી બે-તૌકીરી કરનેવાલા ગુમરાહ બદ-મઝહબ હૈ યા નહીં

જવાબ :- સુન્ની સૈયદ કી બે-તૌકીરી સખ્ત હરામ હૈ, સહીહ હદીષ મેં હૈ છ (૬) શખ્સ હેં જિન પર મેંને લઅનત કી. અલ્લાહ ઉન પર લઅનત કરે ઓર નબીકી દુઆ કુબૂલ હૈ અઝ આં જુમ્હલહ એક વોહ જો કિતાબુલ્લાહ મેં અપની તરફ સે કુછ બળ્હાએ ઓર વોહ જો ખૈરો શર સબ કુછ અલ્લાહ કી તકદીર સે હોનેકા ઈન્કાર કરે ઓર વોહ જો મેરી ઔલાદ સે ઉસ ચીઝ કો હલાલ રખે જો અલ્લાહને હરામ ક્રિયા. ઓર એક હદીષમે ઈરશાદ ફરમાતે હેં હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ તઆલા અલયહિ વસલ્લમ : જો મેરી ઔલાદકા હક ન પહચાને વોહ તીન ખાતોં મેં સે એક સે ખાલી નહીં. યા તો મુનાફિક હૈ યા હરામી યા હૈઝી બચ્ચહ.

મજ-મઉલ અન્હાર મેં હૈ, જો કિસી આલિમકો 'મૌલૂયા' યા સૈયદકો 'મીઝ્વા' ઉસકી તહકીર કે લિએ કહે વોહ કાફિર હૈ. ઓર ઈસમેં શક નહીં જો સૈયદ કી તહકીર બ-વજહે સિયાદત કરે વોહ મુતલકન કાફિર હૈ. ઉસકે પીછે નમાઝ મહઝ ખાતિલ હૈ વર્નહ મકરૂહ ઓર જો સૈયદ મશહૂર હો અગર યે વાકિઈયત ન મઅલૂમ હો ઉસે બિલા-દલીલે શરઈ કહ દેના કિ યેહ સહીહુન નસબ નહીં. અગર શરાઈતે કઝફકા જામિઅ હૈ તો સાફ કબીરહ હૈ ઓર એસા કહનેવાલા અસ્સી (૮૦) કોડોંકા સઝાવાર, ઓર ઉસકે બઅદ ઉસકી ગવાહી હમેશહ કો મરદૂદ ઓર અગર શર્તે કઝફ ન હો તો કમ અઝ કમ બિલા વજહે શરઈ ઈઝાએ મુસ્લિમ હૈ ઓર બિલા વજહે શરઈ ઈઝાએ મુસ્લિમ હરામ. કાલલ્લાહુ તઆલા.

જો લોગ ઈમાનદાર મદોં ઓર ઈમાનદાર ઓરતોં, બગૈર ઈસકે કિ ઉન્હોંને (કોઈ મઅયૂબ-ખરાબ કામ) ક્રિયા હો ઉનકા દિલ દુખાતે હેં તો બે-શક ઉન્હોંને અપને સર પર બુહતાન બાંધને ઓર સરીહ ગુનાહ કા ખોઝ ઉઠાયા લિયા.

રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ તઆલા અલયહિ વસલ્લમ ફરમાતે હેં : જિસને બિલા વજહે શરઈ સુન્ની મુસલમાન કો ઈઝા દી ઉસને મુઝે ઈઝા દી ઓર જિસને મુઝે ઈઝા દી ઉસને અલ્લાહ તઆલા વ જલ્લકો

ईजा दी.

वल ईयाजु बिल्लाडि तआला अन्ड वल्लाडु तआला अअलम.

(इतावा रजवियड, जिल्द : २४, सईडड : ३४१, मरअलड : ११३)

**सवाल :-** क्या इरमाते हैं उल्मो दीन व मुइतीयाने शरअे मतीन दरबारड ऐसे शप्स के जो इतवा दे ऐसा के “जो कोई भानदाने आलिया कादरिया को और भानदानों से अइजलो आला न जाने और भा-वजूद अइजलियत के फिर दूसरे भानदानों में बैअत डालिस करे वो जाल और मुजिल और जुरीयते शैताने लईन में से है.” ऐसा केहनेवाला या इतवा देनेवाला कैसा है ?

**जवाब :-** बिला शुब्हा भानदाने अकदस कादरी तमाम भानदानों से अइजल है के डुजूर पुर नूर सैयदना गौषुल आजम (रदियल्लाडु तआला अन्डु) अइजलुल औलिया ईमामुल उरइा व सैयदुल अइराद व कुत्बे ईरशाद है. मगर डाला विल्लाड के दीगर सलासिल डक्का राशिदा बातिल डों या उनमें बैयत ना-जार्डज डराम डों, उसकी नजीर बेअैनिडी मजाडिबे अरबा अडले डक हैं. डमारे नजदीक मजडब, मजडबे डनई अइजलुल मजाडिब वाजिडुल मजाडिब और व औवलडा बिल डक है. मगर डाला के मुतबेआने मजडबे सलासा बाकीया अयाजन विल्लाड जाल और मुजिल हैं ऐसा केहना षुद सरीड बातिल व गुलू हैं वल अयाजु बिल्लाडी तआला वल्लाडु तआला आ'लम.

(इतावा रजवियड, जिल्द : २६, सईा : ५६८)

### इजीलत देना कैसा ?

**सवाल :-** ऐसे गिरोड के बाबमें जो बजाडिर मुसलमान डोके अपने भानदानको भानदाने रिसालत पर इजीलत देने, डसभो नसभ में डर तरड अपने आपको नज्ब गरदाने और कडे के, “देभो ! रसूलुल्लाड किस नरल से हैं ? डजरत डालरा कौन थी ? डजरत सारा

की कनीज थी के नहीं ?” और ताईद में कौले नसरानी मुअरिभ का पेश करे और बअज को औलादे इतिमा से लोंडी बय्या कडे. और सादते जमानाको काबिले तअजीम व तकरीम न जाने, बडके उनकी तौडीन व तडज्जन व तजलील और उन पर सभो शितम और ईजा रसानी को जार्डज व मुभाड समजे और आमिल ऐसे शनाअेअ आमाल का डो. मुसलमानों के ऐसे गिरोड के साथ भाना पीना, मुनाकेडत व मवालात, उनकी मजाडिस व मडाडिल में शिरकत जार्डज है या नहीं ?

**जवाब :-** ऐसा शप्स गुमराड, बददीन, मरभरअे शयातीन है. बडके उस पर डुकमे कुइका लजूम है मुसलमानो को ऐसे लोगोंसे मेलजोल, मुनाकेडत दर-डिनार, उनके पास बेठना मना है.

अल्लाड तआला ने इरमाया : और जो कडें तुजे शयतान (मुला दे तो याद आअे पर जालिमों के पास न बैठ. (सूरअे अनाम, आयत : ६८)

मजमउल अनडार में है : यअनी सादत व उ-लमा की तौडीन कुइ है और जो बनजरे तौडीन किसी आलिम को मुलुया या सैयद को भीरवा कडे वो काडिर डो जार्गेगा. वल्लाडु तआला आलम.

(इतावा रजवियड, जिल्द : १४, सईा : ३०७, ३०८)

मुडब्बते आले अत्डारके बारेमें मु-तवातिर डदीषें बडिके कुआने अजीमकी आयते करीमड हैं :

(उनसे) इरमा दीजिअे (लोगो ! ) ईस दअवते डक पर में तुमसे कुइ नहीं मांगता मगर रिशतड की उल्कतो मुडब्बत.

उनकी मुडब्बत बि-डम्बिल्लाडि तआला मुसलमान का दीन है. और उससे मडडूम नासिपी, भारिज्ज जडन्नमी है. वल-ईयाजु बिल्लाडि तआला. मगर मुडब्बते सादिकड, न रवाडिज कीसी मुडब्बते काजिबड, जिन्हें अईम्मड-अे-अत्डार इरमाया करते थे षुदा की कसम तुम्डारी मुडब्बत डम पर आर डोगी. ईताअते आम्मड अल्लाडो

રસૂલકી ફિર ઉ-લમાએ દીન કી હે.

અલ્લાહ તઆલાને ઈરશાદ ફરમાયા, અલ્લાહ તઆલા કા હુકમ માનો, ઔર રસૂલ કા હુકમ માનો, ઔર તુમ મેં સે જો સાહિબે અમ્ર હેં (યઅની ઉ-મરાઅ વ ખુ-લફાઅ)

અસ્લ ઈતાઅત અલ્લાહો રસૂલકી હે ઔર ઉ-લમાએ દીન, ઉનકે અહકામસે આગાહ, ફિર અગર આલિમ સૈયદ ભી હો તો નૂરુન અલા નૂર, ઉમૂરે મુબાહલ મેં જહાં તક ન શરઈ હર્જ હો ન કોઈ ઝરર સૈયદ ગૈરે આલિમ કે ભી અહકામ કી ઈતાઅત કરે કિ ઈસમેં ઉસકી ખુશનૂદી હે ઔર સાદાતે કિરામકી ખુશી મેં કિ હદે શર્અ કે અંદર હો. હુઝૂર (સલ્લલ્લાહુ તઆલા અલયહિ વસલ્લમ) કી રજા હે ઔર હુઝૂર કી રજા અલ્લાહ અઝઝ-વ-જલ્લ કી રજા.

(ફતાવા રઝવિયહ, જિલ્દ : ૨૨, સફા : ૪૨૧)

**સવાલ :-** પીર હોને કે લિએ સૈયદ ઔર આલે રસૂલ (સલ્લલ્લાહુ તઆલા અલયહિ વસલ્લમ) હોના ઝરૂર હેં ? દૂસરી કૌમ કા આલિમ વ તરીકત સે વાકિફ વ પીર સે ઈજાઝતો ખિલાફત પાયા હુઆ પીર હોને ઔર મુરીદ કરને કે કાબિલ નહીં હો સકતા હેં યા ક્યા તહકીક ઈસ મસ્અલહ કી હેં મએ સનદ જવાબ દરકાર હેં. બૈયિનૂ ઐયુહલ ઉ-લમા અલ કિરામ જઝા-કુમુલ્લાહુ યૌ-મલ કિયામહ. (એ ઉ-લમાએ કિરામ ! બયાન ફરમાઈએ અલ્લાહ તઆલા રોઝે કિયામત આપકો જઝા દે.)

**જવાબ :-** યેહ મહઝ બાતિલ હેં, પીર હોને કે લિએ વોહી ચાર શર્તે દરકાર હેં. સાદાતે કિરામસે હોના કુછ ઝરૂર નહીં. હાં, ઉન શર્તોં કે સાથ સૈયદ ભી હો તો નૂરુન અલા નૂર. બાકી ઉસે શર્ત ઝરૂરી ઠહરાના તમામ સલાસિલે તરીકત કા બાતિલ કરના હેં. સિલ્સિલહ એ આલિયહ કાદરિયહ, સિબ્સ-લતુઝ ઝિહબ મેં સૈયદના ઈમામે અલી રજા ઔર હુઝૂર સૈયદના ગૌષે અઅઝમ (રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુમા) કે દરમિયાન જિતને હઝરાત હેં કોઈ સાદાતે કિરામસે નહીં. ઔર

સિલ્સિલહએ આલિયહ ચિશ્તિયહ મેં તો અમીરુલ મુઅમિનીન મૌલા અલી કર્મલ્લાહુ તઆલા વજ-હહુલ કરીમ કે બઅદ હી સે ઈમામે હસન બસરી હેં કિ ન સૈયદ, ન કુરૈશી, ન અરબી ઔર સિલ્સિલહ-એ આલિયહ નકશબંદિયહ કા ખાસ આગાઝ હી હુઝૂર સૈયદના સિદીકે અકબર (રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુ) સે હે. ઈસી તરહ દીગર સલાસિલ રિદવાનુલ્લાહિ તઆલા અલા મશાનિ કહા અજ-મઈન. વલ્લાહુ તઆલા અઅલમ.

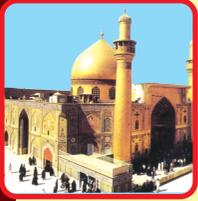
(ફતાવા રઝવિયહ, જિલ્દ : ૨૬, સફા : ૫૭૫, ૫૭૬)

### દુઆએ ખૈર

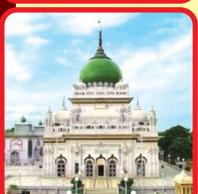
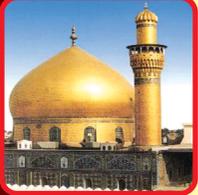
રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ) ઔર સાદાતે કિરામ કા અદબ વ તાઝીમ કા અકસર હિસ્સા જો આલા હઝરત કે હિસ્સે મેં આયા હેં પુરી દુનિયા મેં ઉસકી નઝીર નહીં મિલતી. યાની આલા હઝરતને દુનિયાવાલોં કે સામને બરમલા, અલલ એલાન આલે રસૂલ, સાદાતે કિરામ કે શરફ વ બુઝુર્ગી, મુહબ્બત વ ઉલ્ફત, અદબ વ તાઝીમ કા ખુલ્બા પઢા ઔર અપની કિતાબોં મેં લિખા ઔર અપને કિરદાર વ અમલ સે ઝાહિર ભી કિયા ઔર સાબિત ભી કિયા. અલ્લાહ તઆલા હમેં ભી આલા હઝરતકી તરહ ગુલામીએ સાદાતે કિરામ નસીબ અતા ફરમાએ ઔર હમારે લિયે નજાત કા બાઈસ બને. આમીન. યા રબ્બલ આલમીન.

સબસે બુલંદ કા'બા વ અસ્વદકા મર્તબા  
કુછ કમ નહીં રસૂલકે ગુમ્બદકા મર્તબા  
આલે નબીકા ઈશક હેં ઈમાનકી સનદ  
અહમદ રઝાસે પૂછ લો સૈયદકા મર્તબા





## એહસાનુલ ક્લામ : ક્લામુલ એહસાન



સિયાદત સૈયદોંકી હૈ, કયાદત સૈયદોંકી હૈ  
ઝમીંસો આસ્માનોં તક, હુકૂમત સૈયદોંકી હૈ  
મિલા થા ઓર મિલા હૈ ઓર મિલેગા ફૈઝ સૈયદકા  
નબીકે ફૈઝકા મઝહર વિલાયત સૈયદોંકી હૈ  
શરીઅતમેં, તરીકતમેં કે ઝોહદો ઘલ્મો તકવામેં  
ક્લામે પાક હૈ શાહિદ ફઝીલત સૈયદોંકી હૈ  
વિરાસતમેં મિલી હસ્નેનસે, સૈયદકો યે ને'મત  
સિતમ પર મુસ્કુરાના સિર્ફ આદત સૈયદોંકી હૈ  
ખુદાકે હુકમસે, આકાને ઉમ્મતસે જો માંગા વોહ  
રિસાલતકા અજર તો સિર્ફ ઉલ્ફત સૈયદોંકી હૈ  
સિવા સૈયદ, કિસીકો હક નહીં પીરી-મુરીદીકા  
ફિર ઉસકો હક હૈ કે જિસકો ઇજાઝત સૈયદોંકી હૈ  
નબીને સૈયદુલ જન્નત બનાયા દો નવાસોંકો  
તો મુન્કિર કેસે જાએગા કે જન્નત સૈયદોંકી હૈ  
શફાઅત, શા-ફએ મેહશરકી ઉસકો મિલ નહીં સકતી  
ઝરાસી જિસકે સીનેમેં અદાવત સૈયદોંકી હૈ  
ઇમામે વક્તને દસ્તાર ડાલી કદમે સૈયદમેં  
સબક હમકો દિયા, સબકો ઝરૂરત સૈયદોંકી હૈ  
ઇમામે અહલે સુન્નતકા બળા 'એહસાન' યે ભી હૈ  
ઝમાનેકો દિખાયા કયા હકીકત સૈયદોંકી હૈ

શાઇરે ઇસ્લામ, એહસાને મિલ્લત,

હઝરત અલ્લામા સૈયદ એહસાનુલ-હક  
'એહસાન' કાદરી હૂદી હુસૈની (રૂપાલ)

જા-નશીને હઝરત મુહિબ્બે મિલ્લત  
(મો) ૯૮ ૨૪૪ ૫૦ ૧૯૪

## અઝમત સૈયદોંકી

ઝમાનેમેં જો બટતી હૈ વો દોલત સૈયદોંકી હૈ  
કોઈ ભી દૌર હો ઉસમેં ઇમામત સૈયદોંકી હૈ  
હેં રહમતવાલે આકાકે કરીમુન્નફરા શહઝાદે  
દુઆ દુશ્મનકો ભી દેના યે આદત સૈયદોંકી હૈ  
ગવાહી દે રહા હૈ મેરા મૌલા ઇનકી પાકી કા  
ક્લામે પાકસો સાબિત તહારત સૈયદોંકી હૈ  
મુલાયે હઝરતો જિબરીલ ભી હસ્નેનકો મૂલા  
બળે આલા શરફકી બાત, ખિદમત સૈયદોંકી હૈ  
અલીકે ખૂનને કરબલમેં વો તેવર દિખાયે થે  
ચઝીદો તુમ પે તારી અબ ભી હેબત સૈયદોંકી હૈ  
જહન્નમસે ભી તુઝકો ખોફ ક્યોં આતા નહીં? ઝાલિમ!  
તેરે દિલમેં યે આખિર ક્યોં અદાવત સૈયદોંકી હૈ  
કોઈ ભટકા નહીં સકતા હમેં રાહે હિદાયતસે  
મિલી હર મોડ પર હમકો હિદાયત સૈયદોંકી હૈ

★ મોહતરમ સૈયદ જાવેદઅલી બુખારી

શરીઅત સૈયદોંકી હૈ, તરીકત સૈયદોંકી હૈ  
ઇમામોંકે ઇમામોંકી ઇમામત સૈયદોંકી હૈ  
બલાગત સૈયદોંકી હૈ, ફસાહત સૈયદોંકી હૈ  
ઝમાનેભરમેં લાસાની ખિતાબત સૈયદોંકી હૈ  
તહારત સૈયદોંકી હૈ, સખાવત સૈયદોંકી હૈ  
ક્લામે પાકસો સાબિત ફઝીલત સૈયદોંકી હૈ  
ખુદાકે નેક બંદે તો હમેશા સાફ કહતે હેં  
રખો સાદાતસે ઉલ્ફત કે જન્નત સૈયદોંકી હૈ  
ન ઉસકો ચૈન આએગા, ચઝીદી મૌત પાએગા  
અગર દિલમેં કિસીકે કુછ અદાવત સૈયદોંકી હૈ  
હર ઇન્સાં દેખતા આયા, ઝમાનેસે હકીકત યે  
દિલોં પર અહલે સુન્નતકે હુકૂમત સૈયદોંકી હૈ  
ઉસે ખોફે કયામત હો નહીં સકતા કભી 'અશરફ'  
કે જિસકે દિલકી ઘડકનમેં મુહબ્બત સૈયદોંકી હૈ

★ નિઝામ કુરૈશી અશરફી 'અશરફ' અહમદાબાદી

(મો) ૯૩ ૨૮ ૭૮૬ ૯૨ ૦